

Добри европейски практики за участие на структурите на гражданското общество в процеса на планиране и изпълнение на политиките и мерките за регионално развитие

Изследване по Оперативна програма
“Административен капацитет”
08-23-325-С/27.08.2008

Фондация АСА

Януари 2009

Съдържание

Увод.....	3
1. Добри европейски практики за партньорство на структурите на гражданското общество (СГО) в планирането и изпълнението на политиките за регионално развитие....	4
1.1. НПО и лобиране на ниво ЕС	5
1.2. Участие на НПО във формулиране (и програмиране) на политики.....	9
1.3. Участие на СГО в прилагането на политики	18
1.4. Участие на НПО в мониторинга и контрола върху изпълнението на политики	29
2. Добри европейски политики и практики за регионално и местно развитие	32
2.1. Тематична систематизация на политиките за регионално и местно развитие	32
2.2. Добри практики за регионално и местно развитие	38
2.2.1. Насърчаване на местното икономическо развитие	38
2.2.1.1. Изграждане/подобряване на местната бизнес-инфраструктура.....	38
2.2.1.2. Насърчаване на предприемачеството и подкрепа за развитието на МСП	43
2.2.2. Развитие на човешкия капитал	54
2.2.2.1. Социална, здравна и културна инфраструктура	54
2.2.2.2. Намаляване на безработицата и насърчаване на заетостта	57
2.2.2.3. Социално включване и други социални дейности.....	59
2.2.3. Базисна инфраструктура от регионално значение.....	61
2.2.3.1. Инфраструктура и дейности по опазване на околната среда	61
2.2.3.2. Водоснабдяване и канализация	64
2.2.3.3. Енергийна мрежа	66
2.2.3.4. ИКТ мрежи и услуги	69
2.2.3.5. Развитие на пътната мрежа и транспортна инфраструктура.....	73
Заключение	78

Увод

Този документ е разработен по проект „Изграждане на капацитета на структурите на гражданското общество за партньорство с местните власти в процеса на разработване и изпълнение на планове и стратегиите за регионално развитие“ по Оперативна програма „Административен капацитет“, номер на договор 08-23-325-С/27.08.2008.

Изследването има за цел да проучи европейските добри практики, от една страна, относно **формите и механизма на участието на НПО/СГО в процесите на разработване и изпълнение** на планове, програмите и стратегиите за регионално и местно развитие, както и, от друга страна, да систематизира добрите европейски практики на **конкретни политики и мерки за местно и регионално развитие**. Използвани са общодостъпни интернет базирани източници на информация. Добрите практики са разглеждани като инструмент, подчинен на дадена стратегическа рамка и обвързан с ясни цели и ресурси. При идентифицирането на добрите практики е взета под внимание различната степен на развитие на регионите, административните модели за управление на процесите на регионално развитие, както и цялостната стратегическа рамка за развитие на териториалните единици, включени в изследването. Търсени са аналогии с българската ситуация. Описаните в материала практики са „добри“ преди всичко по силата на стратегическия контекст, в който са поставени, а не толкова като механизми за решаване на частен проблем. Резултатите от това изследване могат да послужат за опорни точки при разработването и усъвършенстването на стратегическите планове за развитие.

Докладът от проучването е разработен в две основни части: 1) добри европейски практики за участието на НПО в процесите на планиране и изпълнение на политиките и мерките за регионално развитие и 2) добри европейски практики по отношение на различните тематични политики за регионално и местно развитие.

1. Добри европейски практики за партньорство на структурите на гражданското общество (СГО) в планирането и изпълнението на политиките за регионално развитие

Принципът на партньорство е в основата на функционирането на Европейския съюз, а оттам той се прилага на всички нива на планиране, изпълнение и мониторинг на политики и интервенции. Съгласно европейското определение “партньорството е възможно най-широки консултации сред всички съответни институции – регионалните и местни власти, други компетентни органи, включително и тези, отговорни за опазване на околната среда и насърчаване на равенството между половете, икономически и социални партньори.” Партньорството е свързано с три цели: ефективно изпълнение, точно определяне на целите на програмните действия и повишаване на капацитета за развитие. Партньорството изисква прилагането на механизми на консултации и участие на национално и регионално равнище, които да осигурят участието на местните и регионални власти, бизнеса и асоциациите на работодателите, синдикатите, неправителствените организации и други заинтересовани страни. Принципът на партньорство се прилага основно чрез два механизма – прякото участие в процеса на разработване на политики и взимане на решения и непряко, чрез разяснителни кампании и включване в наблюдението и гражданския контрол по изпълнението на програмите.

Партньорството в сферата на регионалното развитие е застъпено в различна степен в отделните страни-членки. Въпреки, че в рамките на програмирането и изпълнението на СФ, изискването за партниране с НПО е нормативно установено, съществуват различни модели за реално партньорство. Влияние върху интензивността и популярността на партньорството с НПО оказват множество фактори, но най-вече традициите, и някои специфични национални характеристики. Най-общо страните-членки могат да се групират в три групи в зависимост от степента на гражданско участие в процесите на планиране на регионалното развитие:

Страни със силно и интензивно участие на НПО - типичен пример за ефективно партньорство с НПО е Ирландия и скандинавските страни. В тези страни участието на НПО е застъпено на всеки етап от планирането и изпълнението на политики за развитие и то не само в консултативната, а и в изпълнителската част на процеса. Характерно за Ирландия е доброто стратегическо планиране, базирано на общоприпознати приоритети и предимства на националната и регионалната икономика. Не случайно в икономическо и социално отношение Ирландия е на лидерски позиции в ЕС.

Страни със средна интензивност на участие на НПО – тук за пример могат да се посочат средиземноморските страни-членки на ЕС. Моделите прилагани в Испания, Португалия, Италия и Гърция са сравнително идентични и се характеризират с относително по-слабо участие на НПО в планирането и изпълнението на политики. Въпреки, че не е така ясно изразено наличието на традиции и култура на партниране, както в Ирландия, в тези страни се наблюдава доста активно партньорство на ниво общини.

Новите страни-членки се характеризират със слабо участие на НПО в разработването и изпълнението на политики за развитие на всички нива. То е преди всичко затворено в рамките на законово детерминирани задължения за партниране и рядко надхвърлят нормативната рамка. Изразява се най – вече в участие на НПО в процедурите по консултации на стратегическите документи най-вече на централно ниво.

1.1. НПО и лобиране на ниво ЕС

Полският НПО офис в Брюксел

В допълнение, през 2001 г. е създадено Бюро за връзки в Брюксел, което първоначално включва 10 полски НПО, предимно от типа на мрежите или „организации-шапка“, а впоследствие към него се присъединяват още 10 организации. Целта на офиса е да подпомага активното участие на НПО в европейската интеграция, да популяризира полския трети сектор сред европейските институции и да установи връзки с европейските НПО мрежи. Офисът се финансира с грант на фондация „Стефан Батори“ и с вноски на членовете, подписали устава на представителството. Офисът се управлява от представител на асоциация „Форум за неправителствени инициативи“ – Павел Кжечунович, избран чрез открит конкурс. Към Бюрото има организирана регионална мрежа от експерти в страната (по 2 във всяко воеводство), които действат като „връзка“ между НПО и публичните власти в района и оказват помощ на НПО при изготвяне и изпълнение на проекти, финансирани от структурните фондове. Полският офис е създаден, за да подпомогне възникването на полски мрежи, които да работят като членове на европейските мрежи от НПО. В замяна НПО, плащащи членски внос, могат да използват офиса и да разчитат на помощ при уговарянето на ключови срещи в Брюксел, както и да получават отговор на специфични въпроси. Наред с това полският НПО офис в Брюксел информира европейските институции и европейските мрежи от НПО за състоянието на целия трети сектор в Полша. Информацията, която брюкселският офис събира и обработва, е достъпна безплатно и е предоставена на разположение на всички НПО чрез бюлетин, който се публикува на сайта на полските НПО (www.ngo.pl).

Латвийският пример – организиране на стажове в европейските НПО платформи

Латвийският граждански алианс, учреден през 2004 г., е главната НПО платформа в Латвия, която обединява повече от 60 НПО. Освен че играе основна роля в лобирането на национално ниво, Латвийският граждански алианс разпространява информация относно дискусии на европейско ниво, които организации с по-специфичен фокус не могат да покриват поради липса на капацитет. Алиансът работи както със секторните платформи на национално ниво, така и с тези на европейско. На национално ниво например алиансът действа от името на латвийската платформа на НПО за развитие, когато става въпрос за европейски въпроси от общ характер (например финансиране). Съответно Латвийският граждански алианс работи в тясно сътрудничество и с

европейската платформа за развитие КОНКОРД, която координира лобирането на алианса в ЕС, включително като му предоставя консултации и материали за кампаниите.

От 2004 г. Латвийският граждански алианс провежда програма за стажове в европейските НПО платформи и мрежови организации. Програмата има за цел да даде възможност на професионалисти от НПО сектора да разширят своите знания относно европейските институции и за това, как НПО участват в процеса на вземане на решения на европейско ниво, като им предоставя възможност да работят с тях в Брюксел. Позициите за стаж се разпределят според конкурсно начало. Стажовете се провеждат във всички платформи и дават възможност за:

- повишаване на знанията относно процеса на вземане на решения и законодателството на европейско ниво;
- придобиване на знания за каналите на взаимодействие между европейските институции и съответната платформа, представена на европейско ниво;
- проучване от съответната национална НПО на начините, по които може да се участва по-активно в работата на НПО, представени на европейско ниво;
- общ поглед на Европейската платформа:
 - върху ситуацията на национално ниво в тематичната област, в която работи националната НПО, и
 - върху най-активните НПО в тази област;
- достъп до информация на определена европейска платформа за основните й дейности, начините за участие в процеса на вземане на решения на европейско ниво, механизмите за застъпничество, партньорство с други НПО, мрежи и европейски институции, възможности за финансиране, ключови събития на европейско ниво и новости относно:
 - застъпнически кампании. Тази информация може да бъде преведена и разпространена сред националните НПО;
 - изграждане на връзки и контакти с представители на НПО и на европейските институции, които биха били от полза за бъдещи лобистки акции.

Стажантската програма се провежда от 2004 до 2006 г. включително с финансовата подкрепа на Балтийско-американската програма за партньорство. Продължителността на всеки стаж е един месец. Програмата осигурява непрекъснат поток от информация към НПО на национално ниво, тъй като всеки стажант започва да изпълнява своите задължения веднага след като предишният е приключил с тях. Така всеки месец (в продължение на 5 месеца през 2006 г.) в Брюксел има стажант от Латвия. Латвийският граждански алианс урежда приемаща организация за всеки стажант. Също така поема разходите за настаняване в Брюксел, пътните разходи, застраховка и 50% от дневните разходи.

Латвийският модел предлага гъвкав подход, който може да се комбинира с други успешни практики и е лесен за администриране. Той дава възможност за изграждане на контакти между НПО и техните мрежи/платформи на европейско ниво. Същевременно не изисква големи финансови ресурси и изпращащата организация може да определи броя на стажантите в зависимост от финансовите си възможности (опция: програма „Младеж“ и тяхната доброволческа служба. Ако това е възможно, с минимум ресурс или под формата на стипендии). От друга страна, за разлика от полските модели, при латвийския не се изгражда капацитет на ниво Брюксел и съответно няма устойчивост на постигнатите резултати, тъй като хората, които преминават през стаж, се връщат в местните си организации и нямат възможност да следят европейския контекст със същата интензивност както в Брюксел. Стажовите са ограничени във времето и много често не дават възможност или дават ограничена възможност за прилагане на придобитите знания и умения по отношение на неформалните канали за влияние върху процеса на вземане на решения на европейско ниво. Не бива да се пренебрегва и факта, че представителите на НПО трябва да бъдат с много добри знания в сферата на европейските въпроси и функционирането на системата на ЕС. В противен случай времето на стажантите в Брюксел преминава в изучаване на това как работи ЕС.

Чешкият опит

Първоначалната идея на неправителствения сектор в Чехия е да се отвори офис на НПО в Брюксел, както при полския модел. Тъй като НПО в Чехия не успяват да осигурят нужните средства за тази инициатива, чешкият модел не се опира на институционална рамка за лобиране на европейско ниво, а по-скоро действа на ad hoc принцип. Фондацията за развитие на гражданското общество (НРОС) служи като посредник между чешките НПО и ЕС и е важен източник на информация и финансиране на НПО.

От 1993 г. Фондацията за развитие на гражданското общество администрира „Програмата за развитие на гражданското общество“ към Програма ФАР на ЕС, като главната цел не е само да се подкрепят проекти с обществено значение в конкретни сфери, но преди всичко да се укрепи и развие третият сектор в Чехия. Дейностите, които НРОС осъществява, са:

- създаване и администриране на уебсайт (www.ngo-eu.cz), чрез който се разпространява информация до НПО в Чехия относно развитието на политиките на ЕС и възможностите за финансиране;
- консултиране на НПО в зависимост от конкретния случай (на принципа case-by-case) чрез съвети за това, къде да отидат, към кого да се обърнат, по какъв начин и какви са потенциалните проблеми. Това, което трябва да се подчертае, е, че всяка от тези дейности, осъществявана от НРОС, се състои единствено и само в предоставяне на първоначална информация или консултация на НПО. Оттам нататък всяка организация сама работи за постигане на своите цели на европейско ниво;

- подкрепяне на чешки мрежови организации (Czech umbrella organisations) в определени сектори да бъдат по-активни по отношение на своите европейски партньори. Най-голям успех в това отношение има при социалните НПО, НПО, занимаващи се със защита на потребителите, и НПО, които представляват информационни и ресурсни центрове;
- ad hoc лобиране в Брюксел за чешкия НПО сектор чрез представители на НПО в Европейския социален и икономически съвет;
- изпращане на представители от чешките НПО на стаж в съответните европейски мрежови организации.

Практика на по-силните чешки НПО е установяване на контакти с членове на Европейския парламент и подпомагане на тяхната работа с информация и случаи от практиката.

Състоянието на чешкия НПО сектор на прага на влизането на страната в ЕС води до активното включване на част от чешките НПО в европейските платформи и изграждане на добра репутация и признание в Брюксел.

Dóchas, Ирландия

Dóchas е асоциация на ирландските неправителствени организации за развитие. Dóchas осигурява форум за консултации и сътрудничество между членовете си и подпомага прокламирането на мнението им по различни въпроси.

Dóchas е сформирана през октомври 1993 г. като сътрудничество между CONGOOD, които представляват общи интереси на ирландските неправителствени организации от 1974 г., и Ирландската национална асамблея, която свързва ирландските неправителствени организации в ЕС НПО мрежа.

Визията на Dóchas е да подпомага чрез общи усилия на своите членове устойчивото развитие на човешките ресурси. Като национална платформа на ирландските НПО за развитие, Dóchas представлява своите членове пред ЕС и пред ирландското правителство, по въпроси свързани с политиките по опазване на околната среда. Чрез насърчаването на сътрудничеството между членовете си, Dóchas допринася за подобряване на качеството и въздействието от работата си.

Целта на Dóchas е да бъде активна, отворена мрежа, с активни и информирани членове, представляващи ирландския сектор за развитие, и да предоставят услуги и да насърчават ефективните дейности за осигуряване на устойчиво развитие.

Дейността на Dóchas е определена от Стратегическия план на организацията и следва следните стратегически насоки:

- Насърчаване на политиките за намаляване на бедността;

- Засилване на ирландското обвързване за развитие;
- Максимизиране на въздействието от работата на НПО за развитие;
- Създаване на по-ефективни, независими мрежи.

КЕРА, Финландия

КЕРА или Център за сътрудничество за развитие е финландско НПО, специализирано в предоставянето на услуги за развитие. Над 270 организации са част от мрежата на КЕРА. Те са много различни по своя вид – големи и малки, местни и национални, на професионална или идеологическа основа. Сама по себе си КЕРА е неполитическа и неидеологическа организация, която оперира със средства от финландското външно министерство. КЕРА функционира като говорител на своите членове. Тя извършва постоянна дейност в области като подобряване на качеството на сътрудничеството за развитие и увеличаване на помощта за развитието на Финландия.

КЕРА предлага услуги на финландските НПО, като осигурява обучения и консултации по въпроси за развитието, публикува издания, бюлетини и доклади и поддържа уеб-сайт и библиотека.

В работата си по политиката за развитие, КЕРА е насочила усилията си да промени структурите, които могат да доведат до неравенство в общото развитие. Един от начините е чрез лобиране пред финландското правителство да инициира пред ЕС и пред различни международни форуми да се премахне бедността.

От горните примери се налага един важен извод- ефективното участие на НПО в процесите на създаване и защита на националните политики, минава задължително през някаква форма на обединение на НПО сектора. Очевидно е, че добрите практики в това отношение винаги работят в мрежа.

1.2. Участие на НПО във формулиране (и програмиране) на политики

Полският модел за участие в НПО на различни етапи на формулиране на политики.

В Полша на участието на неправителствения сектор в консултирането и повишаването на възможността за лобиране е много добре регламентиран и развит. Положението и ролята на неправителствения сектор са регламентирани със закон (2003 г.), и е създадена платформа за официалното представителство и взаимните консултации между гражданското общество и публичния сектор – Съвет за дейности в публична полза. Съветът разширява базата на социалните партньори, като допълва два съществуващи съвета – Тристранния съвет на правителството,

синдикатите и работодателите и Смесения комитет на централните и местните власти. Макар че формално неговата роля е консултативна и ограничена до прилагането на Закона за дейностите в публична полза, на практика той е платформа за изразяване и защита на интересите и проблемите на сектора на НПО пред публичните власти по организиран начин, а реалните му функции са по-широки и включват участието на НПО в използването на структурните фондове. Съветът е изготвил процедура и е осъществил предварителната селекция на кандидатите от НПО за участие във всички мониторингови комитети на програмите за Структурните фондове.

Неправителствените организации са представени във всички мониторингови комитети и се смятат за най-активните участници в консултациите по изготвянето на различни стратегически и програмни документи. Пример за това е активното участие на НПО в Управляващите комитети на програмите съфинансирани от Кохезионни фонд. Чрез отворен и демократичен процес на избор, за всеки от двата Управляващи комитета на ОП (за транспорт и за околна среда), бяха номинирани по един представител от екологично НПО, чиято задача беше да проведат предварителна селекция на кандидатстващите за финансиране на проекти. В комитетите НПО представителите работят за по-прозрачни критерии за избор, изтъкват важността на ОВОС при избора на проекти или подчертават необходимостта от използване на финансовите ресурси за прилагане на екологичното законодателство. От изключителна важност е, че двамата представители консултират местни НПО за индивидуални проекти, прегледани от комисията. Редовната взаимна комуникация между представителите в комитетите и по-широката общност на неправителствените организации, чрез специализирани имейл списъци и уеб-сайтове, прави участието на НПО в комитетите много по-ефективно. За съжаление, когато Комитетът по транспорта беше реформиран през 2004 г., Министерството на инфраструктурата игнорира демократичната процедура за избор и еднолично номинира само един представител на НПО.

Съществуват и регионални организации на НПО, сред които трябва да се спомене Съветът на неправителствените организации в Куявско-Поморския район, който действа като регионално представителство на „третия“ сектор. Специфичното при него е, че той е създаден по демократичен начин (отдолу нагоре) въз основа на съществуващата териториална структура (околии, NUTS IV), като НПО във всяка околия излъчват свой представител за регионалната организация (и изненадващо това не е породило непреодолими конфликти). Публичните власти в района признават Съвета като най-важния (ако не и единствен) представител на третия сектор и като „единен глас“ на НПО.

Великобритания

U.K. Compacts е съставена от представители на правителството и НПО. U.K. Compacts е създадена вследствие на два основни документа: Доклада на Комисията Дийкън „Бъдещето на доброволческия сектор“ (юли 1996 г.), който призовава към формално сътрудничество между правителството и доброволческия сектор; и документа на партията на труда „Да изградим заедно бъдещето си – политики на труда за партньорство между правителството и доброволческия

сектор” (февруари 1997). През юли 1997 на конференция на най-големите НПО е потвърдена необходимостта от подобно сътрудничество. Участниците на конференцията създадоха работна група за споразумения, която излъчи НПО експерти и академици. През октомври и ноември 1998, след няколко месечни консултации са подписани четири национални споразумения с правителствата на Англия, Уелс, Шотландия и Свирена Ирландия – първите подобни документи подписвани изобщо. Националните споразумения са последвани от подписването на местни сътрудничества между доброволческия сектор на местно ниво и местните съвети или други публични органи.

Естония – естонската концепция (ЕКАК)

Естонската концепция (ЕКАК) е приета от парламента през декември 2002 г. Процесът започва с усилията на естонския център за неправителствени асоциации и фондации, чрез проект, финансиран от Програмата на ООН за развитие. Представители на естонската водеща организация се срещат с политиците и обсъждат възможните стратегии за стартиране на концепцията. През декември 1999, малко след срещата е подписан “Меморандум за сътрудничество между естонските политически партии и третия сектор”. Меморандумът създава рамка за развитието на Концепцията. Първоначалният вариант е разработен от академичните среди, експерти на НПО и представители на правителството, и е последван от обществена дискусия, на която са поканени повече от 3000 организации за изготвяне на окончателния вариант на Концепцията.

Германия – под-комитети към парламента

Немският политически документ за намаляване на бедността е приет от Федералното министерство на сътрудничеството и развитието, по инициатива на немските НПО, работещи в сферата на международната помощ и вследствие на проведени дискусии с тези НПО.

Инструментите, които се прилагат в Германия, са специални комитети, създадени към парламента и работещи специално с НПО в конкретната сфера. Подобни под-комитети са например Комитета за семейни дела, възрастни хора, жени и младежта (под-комитет за социална отговорност), създаден през май 2003 г.. Той е създаден да осъществи препоръките от едно голямо изследване на немското общество и да обсъди подобни дейности и инициативи.

Дания

Датската Харта за взаимодействие – приета от правителството след публичен дебат. Хартата е първоначално написана от съвместна работна група, състояща се от представители на правителството (петима министри и местните власти) и доброволческия сектор, и след това е приета от министъра на социалните дейности и министъра на културата.

В Дания са особено разпространени съвети, които работят със съответните министерства, които осигуряват стратегически съвети за различни специфични области на политики, напр. като здравеопазване и заетост. Типичен пример е Датския комитет на доброволците, създаден към Министерството на социалните дейности през 1983 г.. Това е политически комитет създаден от представители на публичната администрация и доброволчески социални организации. Създаден е да насърчава и създава възможности за отделни хора, групи или частни асоциации и организации като адресира проблеми за социалната сфера. Наред с основната си функция за консултиране на министъра на социалните въпроси, Комитета събира информация за съответната област и предлага решения на обществения и публичния сектор за разрешаване на различни социални проблеми.

Словакия е сформирала Съвет на правителството на словашката република за НПО през 1999г.. Съветът е правителствена структура с консултативни функции и е насочен към подкрепа на дейността на неправителствени и нестопански организации. Той може да инициира консултации на ниво формулиране на политики и законодателни мерки, които засягат НПО. Той си сътрудничи и с органи от местната администрация на всички нива при създаването на инструменти за финансиране на НПО и форми на сътрудничество между тях, както и поддържа обществена база данни на словашките НПО.

В допълнение, в Словакия, Министерството на вътрешните работи е отговорно за разработване и изпълнение на програми, насочени директно към НПО сектора. Всички НПО са регистрирани към него и могат да се възползват от тези средства и програми (в Полша подобно министерство е Министерството на труда и социалните дейности).

От страна на НПО сектора, представителната организация на словашките неправителствени и нестопански организации, заети в областта на международното развитие и хуманитарната помощ, е Платформата на словашките НПО (NGDO Platform).

NGDO Platform е един от основните играчи в сферата на международното развитие и хуманитарната помощ, опериращ в областта на сътрудничеството и изработката на политики от словашката република, ЕС и други институции, включени в процеса на дейности за икономическо развитие на по-слабо развитите страни. Основните цели на NGDO Platform са да се улесни развитието и професионалното усъвършенстване на членовете ѝ и да се повиши обществената осведоменост в Словакия по отношение на солидарността и взаимната помощ. В момента словашката НПО платформа има 29 членове и е член на CONCORD в следните работни групи:

- Работна група по опазване на околната среда;
- Работна група за развитие на образованието.

NGDO Platform е създадена през 1998 г., а през 2002 г. е обявена за неформална асоциация, състояща се от девет неправителствени организации. През август 2003 г. е създаден от 15 първоначални членове и през октомври 2003 г. е регистрирана в Братислава.

Деятелностите на NGDO Platform включват:

- Представяване на съвместните интереси на своите членове в областта на международното развитие, сътрудничество и хуманитарна помощ в Словакия и чужбина;
- Предоставяне на информация за настоящето развитие на сътрудничеството и хуманитарната помощ и възможностите за сътрудничество между членовете на NGDO Platform и международните партньори;
- Координация на съвместни дейности и проекти на членовете на NGDO Platform;
- Сътрудничество между публичните и местните власти и други институции в областта на международното развитие и хуманитарната подкрепа;
- Сътрудничество с международни партньори;
- Информационни дейности и др.

Унгария

В Унгария, съществува Парламентарен комитет за подкрепа на гражданските организации, създаден в началото на 90-те. Първоначално функциите му са свързани с представяне на безвъзмездна помощ за национални асоциации. Впоследствие, той поема отговорности за различни законодателни функции, по отношение на този сектор. В Унгария съществува и Гражданска служба към Парламента, която има информационни функции. Тя поддържа база данни на НПО, изпраща законодателната програма на Парламента по определени въпроси, които са от интересите и компетенциите на НПО (например, НПО може да се абонира за получаване на програмата за приемане на законодателни мерки по отношение на околната среда); отговаря на запитвания на различни НПО и координира и организира участието на НПО в срещи на Комитети.

Различните форми на сътрудничество са продиктувани от разнообразните функции на министерствата, включително финансиране на НПО, осигуряване на участието им в разработката на политики и понякога осигуряване на друг вид подкрепа и услуги – например унгарското министерство на децата, младежта и спорта, разрешава на НПО да се представят и да си общуват през тяхната интернет страница с цел да насърчи сътрудничеството между тях. За различни дейности, отделни дирекции в министерствата имат отделен служител, който е отговорен за комуникацията с НПО.

Унгарският модел позволява на правителството да делегира функции по отношение отношенията с НПО на един централен отдел (служба), която е независима от съответните заинтересовани министерства. През 1998 г. в Унгария е създадена Служба за гражданските отношения към кабинета на министър-председателя, в чиито отговорности е развитието и координацията на политики по отношение на неправителствения сектор като цяло. Службата разработва Правителствена стратегия за гражданското общество, изчерпателен документ за подкрепа и развитие на неправителствения и нестопанския сектор. След 1 януари 2004 г. службата става част от новосъздадената Правителствена служба за равни възможности.

Германия – Местни съюзи за бизнес и заетост в Берлин

В Берлин функционират дванадесет Местни съюза за бизнес и заетост (МСБЗ). Създаването на съюзите се осъществява по програма за подкрепа на икономическите инициативи в рамките на “Съюзи за бизнес и заетост” и програма за подкрепа на местния социален капитал.

Целта на МСБЗ са за подкрепа на местния бизнес и да създават възможности за заетост и обучение, като създават мрежи на местно ниво. В този смисъл МСБЗ са ориентирани към задоволяване на местните нужди.

Според местните стратегии за развитие, всеки район възприема собствен подход и разработва собствен план за действие въз основа на резултатите от икономически и социални анализи. Сформират се местни органи, т.нар. “координационни групи”, на които се възлагат подбора и координацията на местните коалиции. Координационните групи са съставени от представители на община Берлин, представители на бизнеса, професионални органи, Агенция по заетостта, профсъюзи и представители на третия сектор. Партньорствата се координират от службата по икономика, труд и проблеми на жените към берлинския сенат, а дейностите им се осъществяват от берлински фирми на пазара на труда.

Използваните инструменти включват създаване на мрежи, координация и подпомагане осъществяването на инициативи и технически помощи при търсенето на финансиране. Проектите на МСБЗ се финансират от всички налични източници (напр. Община Берлин, германското федерално правителство, Структурните фондове на ЕС).

От 2002 г. насам коалиции от този вид са създадени във всички дванадесет района на Берлин. Чрез дейността си те успяват да задълбочат сътрудничеството между различните организации. В резултат са приети общи приоритети, осъществени са нови проекти и са инициирани различни дейности. Създадени са нови хоризонтални и вертикални контакти за бъдещо сътрудничество.

Участие на Ирландските Форуми на общността в процеса на формиране на общинска политика

В Ирландия се използва практиката на Форумите на общността, където създават общинските съвети за развитие. Те са многофункционални партньорски структури, насочени не само към

представяне на интересите и участие в консултирането, но и към съвместно разработване на проекти.

Форумите на общността са независими агенции със собствени (ограничени) финанси, но с възможност да използват професионалните кадри на общинските съвети за развитие. Създаването и подпомагането на дейността им е регламентирано задължение на общинските съвети за развитие с цел местните НПО да се обединят, да се осигури представителството им в общинския съвет и да се ангажират с проекти. В тях са включени всички НПО (без изключение, малки и големи), като участието на всички е равноправно. Форумите излъчват свои представители (2-3) като пълноправни членове на общинския съвет за развитие. В рамките на всеки форум са създадени секторни екипи за работа по отделните проекти (в зависимост от предмета на дейност на отделните НПО).

Форфас, Ирландия (Forfás, Ireland)

Forfás, Ирландия е неправителствена организация за консултации при формиране на политика за предприятия и наука. Forfás е създадена през 1994 г. като агенция към Отдела за предприятия, търговия и заетост.

Функциите на Forfás по отношение формирането на политики включват:

- осигуряване на независими и точни проучвания, съвети и подкрепа в сферата на политиките и мерките за предприятия и науката. Тези дейности осигуряват информация на Отдела за предприятия, търговия и заетост и други органи на правителството за да отговарят на бързо-променящите се нужди на глобалната бизнес среда;
- осигуряване на съответствие с политиките на всички агенции за развитие, подкрепящи предприятия;
- оценка на мерките за подкрепа на предприятия;
- осигуряване на проучвания и административна подкрепа за независима експертиза и консултантски групи, които в момента включват:
 - Консултативен съвет за наука, технологии и иновации
 - Експертна група за определяне на бъдещите нужди и умения
 - Съвет за развитие на управлението
 - Национален съвет по конкурентоспособност

Допълнителните функции включват:

- Акредитационни услуги на Ирландския Национален Акредитационен Борд;

- Управление на национални промоционални програми;
- Осигуряване на общи корпоративни услуги за Ирландската Агенция за Развитие (IDA Ireland), Enterprise Ireland и Научната фондация на Ирландия (Science Foundation Ireland);
- Хостване на Офиса на главния научен съветник на правителството;

Области на експертиза

Консултациите на Forfás в областта на формиране на политики е насочена към пет политически области от изключително значение за успеха на предприятията в Ирландия:

- конкурентоспособност – гарантиране, че Ирландия е добро място за живеене и развиване на бизнес;
- предприятия – подкрепа за развитието на устойчиви предприятия;
- знания – провеждане на изследвания и технологични дейности за бизнеса и Ирландия;
- население – изграждане на водещо образование и обучение за устойчивост и изграждане на просперитета на Ирландия;
- устойчивост – принос към устойчивост чрез опазване на околната среда и идентифициране на възможности за развитие на предприятията.

Примерът Forfás е доказал своята устойчивост и ефективност. Успехът на Ирландия е много популярна напоследък тема. Накратко той се дължи преди всичко на ясно формулирани и консенсусни цели и реалистичен анализ на факторите за растеж и специфичните ирландски предимства. Тази практика е ясна илюстрация на ефективност при участието на НПО сектора в процесите на устойчиво стратегическо планиране.

Комисиите за регионална координация и развитие – начин за въздействие на местно ниво в Португалия.

Комисиите за регионална координация и развитие в Португалия, както и приложимите към тях механизми за партньорство и по-специално регионалните съвети, са насочени към проблеми от рода на партньорство на по-високо регионално ниво, координация на секторните политики в районите, регионални отговорности за управлението на оперативната програма за регионално развитие и др.

Основните характеристики на Комисиите за регионална координация и развитие и свързаните с тях структури за партньорство, са:

- Децентрализирани структури на министерството, отговорно за регионално развитие, но с относителна административна и финансова самостоятелност;
- Конкретни и значително широки отговорности за осъществяване на публични политики в района - планиране на развитието, програмиране и управление на структурните фондове, устройствено планиране, подкрепа за общините;
- Комисиите не разполагат със финансови средства и съответно не извършват собствени инвестиции, но постигат ефект върху развитието чрез насърчаване, планиране и координиране на инвестициите на други участници;
- Към тях са създадени регионални съвети като инструмент за партньорство с представяне на регионалните интереси и широки функции; в този случай Комисиите са свързващото звено между органите на властта (структурите на министерството) и гражданското и партньорското общество (съветите).
- Комисиите изпълняват ролята на представители на регионалните интереси пред централната власт, но имат правомощия за осъществяване на диалог с други министерски институции, тъй като са децентрализирани структури към регионалното министерство.
- Осигуряват консенсусна визия и стратегия за развитие на района и представяне на регионалните интереси при разработването на национални планови документи.
- Осигуряват прилагането на интегриран регионален (мултисекторен) подход;
- Оказват специализирана подкрепа на партньорите – общини, социални партньори при изпълнението на техните задачи (основната роля на КРКР е не да контролират партньорите, а да им помагат);
- Няма политическа легитимност - не са свързани с избран орган на управление, а свързаните с тях Регионални съвети имат само консултативна функция (нямат право да вземат решения).
- В състава на съветите не участват представители на централните власти и техните агенции, свързани с изпълнението на програмите, което не позволява гарантиране на изпълнението на регионалните стратегии.

Участието на НПО при формирането на политики е най-добре развито и може да се каже, че има определени традиции. В много от случаите тази роля е нормативно определена и ефективното включване зависи в голяма степен от способността на НПО сектора да се консолидира.

1.3. Участие на СГО в прилагането на политики

Белгия

РСИК и СИСР

Партньорствата имат консултативна функция по заетостта и икономическата политика и представляват форум за консултации между основните партньори за регионално социално-икономическо развитие.

Регионалните социално-икономически комисии (РСИК) и социално-икономическите съвети на региона (СИСР) са две партньорства създадени във Фландрия. Различните райони включени в РСИК и СИСР варират и имат средно население между 150 000 и 700 000 души.

През 1974 г. са създадени Подрегионални комисии по заетостта, функциониращи като подрегионални консултативни съвети към Националната агенция по заетостта. През 1994 г. на подрегионално ниво са създадени областни платформи (streekplatformen). Подрегионалните комисии са трансформирани в независими комисии с консултативни функции за изпълнение на политиките по заетостта на подрегионално ниво. През 2004 г. е приет нов указ за подрегионалните партньорства за формулиране на политики. Създадените съвети съчетават съветнически и консултативни функции при формулиране на социални и икономически политики. Във всеки регион са създадени нови структури – РСИК и СИСР. РСИК са тристранни консултативни комисии, а СИСР са двустранни съветнически консултативни структури. Няколко РСИК и СИСР могат да обединят усилията си в по-широки регионални или провинциални партньорства. Тези партньорства се наричат юридически лица (НПО).

Партньорствата са създадени като силни съветнически и консултативни органи, които осигуряват информация както «отдолу-нагоре» така и «Отгоре-надолу». Те влияят върху формулирането на социално-икономическата политика.

Основните цели на фламандските РИСК са: съставяне на всеки шест години на регионален пакт, включващ стратегически избор и решаване на важни социални и икономически проблеми в региона; стимулиране на новаторски инициативи; предоставяне на съвети и осигуряване на консултативна рамка за регионалните участници на пазара на труда и във формулирането на икономическите политики. Основната цел на всеки фламандски СИСР е организирането на двустранни консултации по въпроси на икономическото развитие и пазара на труда, както и да дава съвети със свързаните с пазара на труда политики и мерки.

Използваните инструменти включват официални мнения по различни мерки за заетостта и специални консултации и насоки в областта на човешките ресурси и по-конкретно за равенството и разнообразието при подбора на персонал.

Основните партньори в РИСК включват: местни и провинциални власти, социалните партньори, фламандската служба за обществена заетост и НПО. РИСК се председателства от представител на местните или провинциалните власти. СИСР е регионален двустранен орган на социалните партньори, който се председателства от един от членовете си.

В резултат на дейността на структурите са:

- осигурени насоки за разнообразяване на над 1000 плана за наемане на работна ръка в организации и фирми;
- създадени са регионални центрове за социална подкрепа;
- стимулирани са местните служби по заетостта;
- постигнати са по-фокусирани мерки в сферата на заетостта, благодарение на консултациите с различните заинтересовани страни.

Унгария: неправителствени организации са наети, за да помогнат при селекцията на проекти

Унгарското правителство нае като подизпълнител Националното сдружение на природозащитниците (The National Society of Conservationists – NSC), водеща унгарска екологична НПО да оцени екологичната устойчивост на проектите в Регионалната оперативна програма. Сдружението създаде група от 10 експерти от местни организации-членове, които вече са оценили стотици проекти.

Повечето от проектите бяха одобрени от експертите, някои бяха дори рекламирани, други отхвърлени или върнати за допълнителна информация. Също така бяха приети предложенията на Националното сдружение на природозащитниците за подобряване на

екологичния критерий в конкурсите за проекти.

Гърция – гръцки партньорства

Към настоящия момент в Гърция на регионално и под-регионално ниво съществуват и работят 61 партньорства. Те работят в контекста на регионалните оперативни програми (РОП) или на териториалните схеми на европейските структурни фондове.

Основната идея на създаването на партньорствата е да се стимулира заетостта и социалното включване чрез подхода “отдолу-нагоре” към местното развитие.

Основната цел на гръцките партньорства е да се създаде благоприятна среда за създаване на работни места и да предотвратят социалното изключване, произтичащо от безработицата и

дискриминацията. Другата цел е да се разработват новаторски методи и инструменти за стимулиране на сътрудничеството между заинтересовани страни на местно, регионално, а понякога и на национално ниво.

Функциите на партньорствата в Гърция включват разработване и осъществяване на проекти и координиране на дейности, консултантски и посреднически услуги и стимулиране на социален диалог и по-добро управление.

Дейностите на партньорствата в Гърция съответстват на стратегическите области на регионално развитие, социална заетост и социално включване.

Използваните инструменти включват разработване и прилагане на програми за обучение, подкрепа и консултации за нови организации в социалната икономика, създаване на мрежи и предоставяне на “меки” социални услуги на местно ниво.

В партньорствата участват представители на местната власт, социалните партньори, бизнес асоциации, обучителни организации, участници в социалната икономика, представители на МСП и сдружения на работодателите, а понякога и представители на държавната власт.

Всяко партньорство сключва договор на базата на частното право. Партньорствата се ръководят от управителен съвет, който се избира от партньорите.

Основните източници на финансиране са Структурните фондове, регионалните ОП, европейските общностни инициативи, собствени ресурси.

Гърция – Е-бизнес Форум

Електронният бизнес форум е създаден през юли 2000 г. с цел създаване на механизми за широки, отворени и постоянни консултации с основните заинтересовани страни от бизнеса, академичните среди и правителството. Четирите основни цели на проекта са: генериране на политически мерки за изграждане на цифрова икономика в Гърция; издаване на доклади за напредъка по отношение навлизането на електронните услуги и електронния бизнес в Гърция, на база достоверни статистически данни; повишаване на осведомеността и подкрепа за МСП по въпроси, свързани с е-бизнеса и създаване на връзка с други подобни международни инициативи.

Е-бизнес форумът е учреден от Генералния секретариат по индустрията, който инициира създаването на гръцката мрежа за изследвания и технологии. Мрежата е отговорна за управлението на проекта и Атлантис Групата, чиято роля е да поддържа и оперира с уеб сайта на проекта, важен инструмент за комуникация на проектните дейности и резултати. Изпълнението на проекта е възможно благодарение на финансовата подкрепа на ЕФРР и гръцкото правителство чрез ОП Информационно общество. Проектът се изпълнява до декември 2008 г. и има бюджет от 3, 52 млн. евро.

Основните дейности на Е-бизнес форума са насочени към създаване и опериране на голям брой работни групи, които са използвани за консултации по различни въпроси, предлагани от представителите на Генералния секретариат. По време на тези дейности са постигнати значителен брой резултати. По проекта има създадени 54 работни групи с участието на 1,500 експерта и са организирани девет значими събития в девет града, което позволява резултатите от работата на работните групи да достигне до повече от 4000 души. Четири постоянни проучвания се провеждат годишно в рамките на е-бизнес форума с цел набиране на данни за ИКТ разпространението в Гърция. постоянно изследване се провежда в областта на използването на ИКТ от гръцкото население и гръцките МСП, разпространението на мобилни технологии, както и ключовите тенденции при използването на ИКТ в индустрията и академичните институции.

Проектът отправя специфични предложения на гръцкото правителство, включително да допринася значително за планирането и оценката на дейностите и мерките, насочени към подкрепата за МСП. Програми като „GoOnline“, „GoOnline-Plus“, „Get Trained to Go Digital“ и „E-Business“ са разработени и въведени от обществените власти, вследствие на работата на работните групи на форума.

Иновативността на е-бизнеса произлиза от три много различни елемента: това е механизъм за отворена, широка консултация включваща широка група от заинтересовани страни; целия консултативен процес е насочен към улесняване на взимането на систематични и методични решения; това е много гъвкав проект по отношение на работните групи, които работят и адаптират нови изисквания и могат да дискутират новозараждащи се проблеми.

Трите фактора, които са в основата на успеха на форумът са:

- механизъм за гъвкаво управление и финансиране;
- мобилизиране на специалисти с богат опит и умения;
- гъвкавост при работата на работните групи.

Бизнес Линкс, Великобритания (Business Links, UK)

Business Links Великобритания подпомага бизнеса да спестява време и средства като му предоставя незабавен достъп до ясна, точна и надеждна информация. Организацията представлява партньорство между отделни експерти в различни правителствени организации и организации в подкрепа на бизнеса, с цел да подпомагат бизнеса да отговори на всички пазарни изисквания и да подобри представянето си. Business Links е най-големият доставчик на услуги за МСП във Великобритания, съфинансирани със средства от СФ.

Business Links подпомага предприятия независимо от техния етап на развитие – стартиращи, развиващи се или разрастващи се, като им предлага услуги по:

- финансово управление
- наемане на персонал
- намиране, привличане и запазване на клиенти
- плащане на такси, данъци, налози
- съответствие с изискванията за опазване на околната среда
- международна търговия
- преглед на приложимото за сектора законодателство
- реклама и популяризиране

Business Links предлага:

- Организиране на личните задачи за стартиране на бизнес чрез Организатор за стартиращ бизнес (Business Start-up Organiser) - създаване на индивидуален списък със задачи, които да подпомагат предприемачите при стартиране на бизнеса им;
- Откриване на различни възможности за финансиране на дейности на компании чрез Директория за безвъзмездна помощ и подкрепа ([Grants and Support Directory](#));
- Интерактивни услуги за управление на таксите и данъците ([Do it online](#) услугата за изготвяне на декларации, плащане на данъци и възстановяване на надвнесени суми), създаване на писмени заявления за наемане на работа или оценка на представянето и резултатите на бизнеса.

Business Links предлага над 600 наръчника с практически съвети за всички аспекти на бизнеса.

Business Links предлага и местни консултации и подкрепа. Консултации могат да се получат от местните офиси, по интернет, по телефона или чрез лични срещи с регионалните оператори на Business Links, които работят на територията на цялата страна.

Услугите на мрежата се финансират от Регионални агенции за развитие, и са подкрепяни от правителството, различни държавни институции, агенции и местните власти.

Business Links работят в сътрудничество и партньорство с различни подобни мрежи за услуги в подкрепа на бизнеса - Business Gateway и Highlands & Islands Enterprise в Шотландия, и Invest Northern Ireland в Северна Ирландия. Дизайнът на мрежата позволява нейното по нататъшно развитие и допълване с различни подходящи структури и инициативи за стимулиране на бизнес развитието.

Национална мрежа за услуги за МСП (Krajowy System Usług), Полша

Националната мрежа за услуги за МСП (Krajowy System Usług: KSU) е създадена през 1996 от тогавашната Полска фондация за насърчаване и развитие на МСП (сега Полска агенция за развитие на предприятията – PARP). Днес KSU наброява около 182 организации, които работят в мрежа, която предоставя услуги в цяла Полша в 191 населени места. Членове на KSU са независими и самофинансиращи се организации като регионални агенции за развитие, центрове за подкрепа на бизнеса, фондации, кредитни гаранционни фондове, кредитиращи фондове, бизнес инкубатори, изследователски и развойни организации, търговски камари, организации на работодатели, центрове за подкрепа, асоциации и неправителствени организации.

KSU центровете:

- осигуряват подходящи услуги, обучение, информация и финансови услуги за всички, микро, малки и средни предприятия, както и за стартиращ бизнес;
- са неправителствени организации или използват печалбата си за постигане на целите поставени от PARP.

Всички регистрирани KSU центрове имат въведена система за управление на качеството, която им гарантира организация на работата, услугите и сътрудничество при определени стандарти. Всеки регистриран KSU център предлага минимум една от четирите категории услуги, насочени към МСП или предприемачи: консултантски услуги (включително общи и про-иновативни), обучение, информация и финансови услуги (включително предоставяне на кредити/гаранции на заеми). Някои центрове са специализирани в определени бизнес сектори или индустрии, включително трансфер на технологии, СУК, изследвания и сертификация.

KSU е отворена система, като регистрацията в нея е без краен срок. Критериите за включване в нея се отнасят за общи изисквания за осигуряване на подходящ технически и икономически капацитет, с цел гарантиране, че услугите се предоставят със съответното качество.

Като част от KSU съществуват редица центрове, които предоставят разнообразни услуги:

- Национална иновационна мрежа – състои се от 19 центъра и предоставя про-иновативни услуги, като осъществява връзка между университетите и научните организации и бизнеса;
- Регионалните финансови институции – организации, разположени в регионите. Всяко воеводство (регион) разполага с регионална финансова институция, която си сътрудничи с местните власти за насърчаване на предприемачеството, чрез управление на регионалните програми за развитие на МСП, сътрудничество PARP за изпълнение на иновативни програми;
- Предоставяне на безплатни информационни услуги за МСП;

- Консултантски точки – изпълняват функциите на контактното място за МСП собствениците и управителите. Освен консултации и обучения, собствениците и управителите на МСП могат да получат информация за административни и правни аспекти за дейността си, използване на публична помощ и финансиране на бизнес дейности от други източници, включително банкови кредити.

KSU центровете се координират от PARP, която е отговорна за управлението на програмите съфинансирани със СФ.

Програма ЛИДЕР

Един от добрите примери за участие на структури на гражданското общество в целия проектен цикъл са тези от програма ЛИДЕР. Тя е една от добрите илюстрации за реална децентрализация на политиката за местно развитие. В основата на тази програма лежи идеята за създаване на специфични интегрирани регионални политики по метода „от долу на горе“. В много от случаите става дума за изпълнение на комплексни проекти, обхващащи сравнително голям кръг теми и целеви групи. В този смисъл ЛИДЕР е по-скоро подход за мобилизация на локални ресурси, отколкото класически комплекс от мерки. Прехвърлянето на голяма част от отговорностите за вземане на решения за финансиране и управление на МИГ (местни инициативни групи) е друг ключов елемент на подхода *ЛИДЕР*. Степента на автономия на МИГ обаче е твърде различна в зависимост от конкретния вид организация и институционалната среда на държавата-членка.

Като най-ефективни в прилагането на ЛИДЕР се сочат скандинавските страни и Ирландия. Не случайно това са и страните с най-добре изразена автономия за вземане на решения на регионално ниво. Примерите по-надолу представляват комплексни интервенции инициирани, програмирани и управлявани от МИГ в съответния регион.

Да развием Ostervala - Швеция

Идентифицираният проблем е, че броят на работните места спадна рязко в първичните сектори на икономиката, като металодобив и лесовъдство. Също така има малко нови индустриални и предприемачески дейности в региона следователно има малко нови възможности. Това е основен проблем, като се има предвид, че в момента липсват основни индустрии. Въпреки тези предизвикателства уникалните природни и културни дадености могат да предоставят на района богати възможности за социално, икономическо и екологично развитие. Точно тези характеристики иска да развие местната МИГ и да базира дейността си на тях. МИГ също активно се стреми да подкрепи, ангажира и насърчи проекти, ориентирани към младежта, които могат активно да насърчат по-младите членове на общността да останат по-дълго в региона и да се установят в него.

Базираният на района подход и интегрираният подход са в основата на този проект. Основната идея на Съвета за развитие на Остервала е да развие селото и свързаните с него райони в няколко различни сектора, които от своя страна ще се отразят на всички членове на местната общност. Всички аспекти на проекта са взаимно свързани по някакъв начин, било то в изграждането на нови къщи, било то в други дейности, за да може селото да се разрасне и така да се привлекат повече хора в района, като им се осигурят възможности за работа. Проектът постигна следните цели: помогна на фирмите да се разраснат, подобри туристическия пазар, увеличи работата в мрежи и комуникационните средства в компаниите и помогна на младежите в областта на предприемачеството и образованието. Всички тези дейности заедно помогнаха за постигане на устойчивост на бъдещото развитие и предлаганите в района услуги.

Реално историята на проекта започва още през 1998 г., когато се създава Съветът за развитие на Остервала. Основната роля на Съвета за развитие е да се усъвършенства икономическото и общественото развитие чрез разнообразни дейности, които да предоставят помощ и подкрепа на местната общност. „ЛИДЕР+“ се ангажира в работата на съвета в началото на 2003 г., когато бе осъществено предварително проучване на местните фирми, жители и хората, които са се преместили в региона или са го напуснали. Тази информация бе използвана като база за основните дейности по проекта, който „ЛИДЕР+“ изцяло подкрепи.

По време на периода на предварителното проучване ангажираността и участието на местното население се увеличи, след като то научи за основните цели на проекта, а това доведе и до съфинансиране от страна на партньори. Основните цели на проекта бяха следните:

- Да се създадат по-добри условия за фирмите, за да се насърчи създаването на нови фирми и развитието на нови дейности на местния пазар;
- Да се насърчи предприемачеството сред местното население и по-младите жители на Остервала;
- Да се създадат нови компании и да се улесни процесът на преместване на фирми в селото;
- Да се създадат нови възможности за работа в нови и съществуващи компании;
- Да се популяризира регионът и да се насърчат хората да се преместят в Остервала или да го посетят, като се предложат повече възможности за туризъм и бизнес.

Основни дейности:

Проектът реализира няколко дейности, за да постигне основните си цели. Той създаде местна търговска марка за региона, която се признава на по-широко национално равнище. Поставени са табели за посрещане на гости около селото. Местната търговска марка се базира на символа на един стол, който е свързан с двестагодишната традиция за производство на столове в района.

Проектът си сътрудничи и с местното училище в селото, за да се включат уроци по предприемачество в учебните планове и да се предложат на учениците схеми за обучение, които да насърчат участието им в предприемачески дейности и в местни компании.

Проектът си сътрудничи успешно с местната фирма „Zetterbergs“, за която работят над сто и седемдесет души от селото. Това бе от полза не само за проекта, но и за „Zetterbergs“, тъй като осигури на фирмата работа чрез учебните дейности и семинари за стажанти.

Местните условия за фирмите се подобриха чрез осигуряване на възможности за създаване на мрежи за бизнесмените чрез специално организирани за тях прояви. Новите мрежи успяха да улеснят контактите между местни лица, да предоставят информация за икономиката и пазара на труда, да насърчат създаването на нови възможности за работа и да установят нуждите от умения и обучение.

Други дейности, които проектът подкрепи, включваха: насърчаване на строителството на нови къщи и апартаменти в селото, развитие на местното училище и предлаганите от него услуги и развитие на туристическите обекти. Целта на проекта е да насърчи всяка година в селото да се заселват нови петнадесет души. Като осигурява и усъвършенства различни услуги, фирми, възможности за работа и мрежи в района проектът успя да постигне огромно подобрение на социалното, икономическо и екологично развитие на селото, като така го превърна в привлекателно място за работа и живот.

Pro Oulu/За езеро Oulu - Финландия

Групата на *ЛИДЕР* Oulu работи в сектора по развитието на селските райони във Финландия от 1996 г. МИГ изпълнява общинската инициатива на *ЛИДЕР+* в

региона на езерото Oulu в Kainuu. Главната тема на МИГ е да добави стойност към местните ресурси и да улесни достъпа до пазарите за малките производствени единици чрез колективни действия. Един от основните приоритети на МИГ е да развива и насърчава местния туризъм. МИГ има също за цел да постигне сътрудничество и да повиши уменията сред предприемачите в програмата.

Предприемачите бяха включени в процеса на планиране и вземане на решения от самото начало на проекта. Проектът бе инициран от местните туристически предприемачи съвместно с МИГ, което показва ясен подход **отдолу нагоре**. Туристическите предприятия от региона (около 30) участваха в проекта и бяха изяснени техните потребности от сътрудничество и развитие; планирането бе извършено в съответствие с потребностите на местните предприемачи.

За да се направи регионът на езеро Oulu по-привлекателен за туристите и по-известен, предприятията създадоха обща търговска марка за региона на езеро Oulu, която да се използва в

търговската им дейност. Използването на тази универсална марка направи по-лесно популяризирането на региона. По време на проекта бяха установени контакти с международни туристически агенции. Статии за езерото Oulu, представящи региона като място за посещения и развлечения, бяха публикувани на национално и местно равнище във вестниците и рекламните списания. Всички предприятия проявиха желание да повишат своите бизнес умения, ето защо за предприемачите бе организирано съобразено с техните потребности обучение по въпросите на туризма и маркетинга. За да се подобрят транспортните връзки и да се развие местното бизнес пътуване в региона, проектът организира съвместни срещи и възможности за обучение за транспортни предприемачи; инициира проекти, основани на идеи на предприемачите (като пътеводители за местния регион, проекти за делови инвестиции); формира групи за сътрудничество; и създаде универсален уебсайт: www.oulujarvi.fi.

Получиха се редица резултати от проекта. Някои примери включват:

- Създаването на съвместна организация на туристическите предприятия (Гигантите от езеро Oulu). Тя бе организирана така, че да улесни общите дейности след завършването на проекта;
- По време на проекта бяха разработени материали (като пътеводители, информационни пунктове и пр.);
- Туристическият регион стана по-известен в главните търговски центрове;
- Броят на нощувките и на туристическите предприятия в региона се увеличи с 10 % между 2004 и 2005 г..

Местна марка West Cork - Ирландия

Главната цел на програмата West Cork по ЛИДЕР+ е да демонстрира инициативи за развитие в селските райони и допълнително да развие околната среда и културата, които благоприятстват и поддържат местната стопанска инициатива.

Инициативата за местна марка се базира на уникалния имидж и идентичност на областта и поради това тясно се свързва с подхода, основан на района. Продуктите, представяни чрез местната марка, са твърдо вкоренени в индивидуалните традиции и влияния на района. Подходът „отдолу нагоре“ е ясно видим в проекта, тъй като той изисква активна поддръжка и участие от широк кръг общини и участващи предприятия. МИГ и нейните съставни части управляват, развиват и контролират всички аспекти на инициативата за местна марка в полза на целия район като цяло.

Подходът на партньорство бе фундаментален за успеха на проекта. МИГ включи в инициативата избрани според необходимостта подходящи агенции, публични и частни органи. С течение на годините в инициативата бяха ангажирани голям брой съюзи с множество партньори на проекта.

Инициативата на проекта започна от МИГ West Cork по програмата ЛИДЕР II. Тя е интегрирана стратегия за развитие, ориентирана към силните страни, които районът трябва да предложи при производството на храни и в туризма.

West Cork има уникален имидж и идентичност и се смята, че това е мощно средство за развитие на предприемачеството. За района бе създадена усъвършенствана и детайлна концепция за местна марка, основаваща се на този имидж и идентичност, и въз основа на развитието, приложението и мениджмънта на критериите за качество.

Проектът представя ядрото на стратегията за развитие на предприемачеството в района и освен това е силно свързан с други приоритетни дейности като развитие на наследството, околната среда и общността. МИГ управлява и контролира всички аспекти на инициативата в съдружие със сто и петдесет местни предприятия.

Инициативата за брандинг обхваща широк диапазон от дейности за развитие, категоризирани по следния начин: изследване, обучение, капиталови инвестиции и маркетинг. За всяка от тези категории се организират широк кръг различни програми за развитие като: развитие на електронна търговия, изследователски пътувания, семинари по околната среда и др. (изследвания); системи за контрол на качеството на храните, оценка и мониторинг, обучение по органично градинарство, настойничество и др. (обучение); местни услуги по настаняване на гости, атракционни съоръжения за посетителите, подобряване на околната среда, производство на месни и млечни продукти и др. (капиталови инвестиции); разработване на туристически брошури, събития и панаири за туристи, разработване на уеб сайт и електронна търговия, рекламиране, тематични и пакетни екскурзии и др. (маркетинг).

Инициативата за брандинг, която обхваща редица успешни събития и идеи за района, донесе значителни районни ползи като цяло, както и за участващите предприятия. Проектът може да се похвали с редица резултати, включително съгласуваност на районния маркетинг и промоция, разпознаване от страна на потребителите и осведоменост по отношение на местната марка, развитие на нови предприятия и продукти, повишена заетост, оборот и доходност, подобрени стандарти по отношение на качеството, развитие на пазара/достъпа до пазара и развитие на мрежата. Инициативата се разглежда и като пример за териториална съгласуваност, конкурентоспособност и интегрирана стратегия за развитие. Понастоящем е предприет изчерпателен анализ по отношение на въздействието и резултата от проекта за брандинг на West Cork.

1.4. Участие на НПО в мониторинга и контрола върху изпълнението на политики

Литва: предотвратен конфликт на интереси благодарение на натиска на неправителствена организация

Отпадните води в гр. Каунас и други литовски градове причиняват замърсяване на реките и на Балтийско море. Поради това са построени пречиствателни станции, често с финансиране от ЕС. Литовската екологична НПО Atgaia от дълги години апелира за подобни съоръжения и напълно подкрепя тези проекти. Въпреки това, по време на тръжната процедура за пречиствателната станция с биологично третиране в гр. Каунас, финансирана от ЕС, се носеха слухове за липса на прозрачност и вероятни нарушения на процедурата по избор на строителната компания. Когато Atgaia разследва ситуацията, откри, че такива нарушения на процедурите могат да се случат при подобни проекти и в други градове. След като Atgaia сигнализира официалните власти и медиите, и организира обществен протест, през декември 2004 г. властите отмениха проекта за гр. Каунас, главно заради страха, че ако нарушенията се докажат, Литва рискува да изгуби финансирането от ЕС. Беше взета поука и новата тръжна процедура бе анонсирана през 2005 г.. Въпреки закъснението, бяха предотвратени възможни нарушения и беше обезпечено финансирането от ЕС за този полезен проект. Това ще помогне за в бъдеще да се намалят конфликта на интереси и да се увеличи прозрачността при финансираните от ЕС проекти в Литва.

Словакия: мерки срещу корупцията, предложени от НПО и приети от правителството.

През март 2001 г. системни злоупотреби с пред-присъединителните фондове в Словакия доведоха до избухване на корупционен скандал. Липсата на прозрачност позволи на някои хора да насочат помощите от ЕС към компании по техен избор, както и за собствено облагодетелстване. В резултат от разкритието на злоупотребите от медиите и НПО, бяха направени промени в управлението на фондовете в ЕС и в Словакия. В резултат Центъра за екологична обществена защита (Centre for Environmental Public Advocacy – CEPА), който беше в основата на разкриването на скандала, инициира формирането на група от неправителствени организации, за осъществяване наблюдение върху фондовете на ЕС на национално ниво. В момента тази група включва 20 представители на различни НПО, включително и членове на различни комитети за наблюдение (КНК). Групата системно разменя информация, провежда редовно срещи и разпространява независима информация за фондовете на ЕС сред обществеността, общините и медиите, разработва политики и промени в законодателството. Например, инициира редица законодателни мерки за увеличаване на прозрачността, предотвратяване на конфликти на интереси, злоупотребите и корупцията в управлението на ЕС заемите. Предложението беше прието от Словакото правителство през август 2004 г. и стана задължително за всички ръководни органи. По този начин от пример за лошо управление на фондовете на ЕС, Словакия може да се превърне в пример, който може да се препоръчва и на другите страни.

Франция - Организация “Да спасим Сена”

“Да спасим Сена” е неправителствена, доброволческа организация с благотворителна дейност. Организацията има над 1000 членове и доброволци. Мисията на “Да спасим Сена” е да запази, защити и разшири естествената околна среда и наследството по река Сена, да възстанови естествените характеристики на разрушената среда, да повиши обществената информираност относно всички проблеми на реката.

Заселването на речните брегове нарушава естествените обитания на много видове. В определени райони замърсяването от хората напълно превзема естествените обитания. Гражданите решават да поемат в свои ръце почистването на бреговете, поради нежеланието на властите да се заемат с разрешаването на проблема. От 1990 г. насам ежегодно провеждат инициативата Да почистим Сена. Един ден в годината доброволци от местното население се събират и почистват отпадъците от бреговете, което подобрява тяхната среда на живот. При провеждане на акцията по почистването на река Сена от течението са извадени огромни бетонови блокове, и са изнесени големи количества строителни материали от бреговете. Организацията „Да спасим Сена” провежда годишно озеленяване на различни места по протежение на река Сена. Тези области са внимателно подбрани въз основа на мнението на експерти.

Дейности, които се извършват за възстановяване на естествените местообитания са:

- Засаждане на гъста растителност с голямо покритие, което разширява обитанията на животните;
- Засаждане на дървета и храсти по бреговете на реката, което намалява нестабилността на речните брегове и намалява ерозията;
- Създаване на буферна зона между естествените местообитания и неестествени области, осигуряване на естествена бариера. Целта е намаляване на въздействието на фактори, като изкуствено осветление, шум, превозни средства и домашни животни, които са често само на метри от крайречните местообитания.

Друга организация, която работи по проблемите на река Сена е Асоциация Жива Сена. Целите на асоциацията са защита на река Сена и нейните брегове от всички вредни въздействия, рехабилитация и съживяване на екологичното разнообразие на долината на Сена, като основна цел на асоциацията е да превърне поречието на реката в природен парк.

Инициативи:

- Повишаване информираността на обществеността по проблемите свързани с река Сена и активизиране на всички граждани за почистване на бреговете;
- Възстановяване на отделни места по река Сена по картини на импресионисти. Използването на картини рисувани преди повече от 100 години, за пренасяне на атмосферата на реката в наши дни, съчетаващо грижата за околната среда и интереса към

изкуството, е интересен подход за привличане на вниманието и повишаване на гражданската активност по екологичните проблеми; Две от картините използвани за възстановяване на местности по река Сена са на Клод Моне от 1890 г.;

- Смяна на защитните бетонови укрепления на бреговете с дървени, което като подход е по-евтин и екологично съобразен;
- Съхранение на отпадъците събрани от бреговете в подходящи контейнери.

Участие на НПО в Румъния в Националната Комисия за промените в климата

Няколко НПО организации, занимаващи се с дейности в областта на промените в климата са поканени да участват в Националната Комисия за промените в климата (НКПК). Членовете на НКПК се събират за да дискутират въпроси по отношение на дейности за борба с промените в климата. В техните правомощия е да се обсъждат и изпълнението на проекти по чл. 6 от Протокола на Киото, свързани със сътрудничеството на Румъния с различни страни от Анекс I от Протокола. Членовете на поканените НПО представят на срещите и резултати от различни проучвания и изследвания, които са извършили и предприетите действия. В рамките на тези дискусии, НПО се стремят да установят конструктивен диалог с правителството, като в допълнение към идентифицираните проблеми, те предлагат и решения за тяхното преодоляване. В резултат на това, участието им в Комисията е възприето като конструктивно и ползотворно. Например, на една от последните срещи на Комисията, представителя на НПО „Тера Милениум III” предложи да се установи сътрудничество между тази организация и министерството на околната среда за общи действия по въпроси за промените в климата. В подобен проект, министерството на околната среда съвместно с Датската Агенция по опазване на околната среда ще разработи в близко бъдеще интернет страница, която да отразява дейностите по промените в климата, с цел да повиши информираността и да увеличи ангажираността на обществото и НПО в дейности в тази посока. Интернет страницата ще повиши и възможностите за сътрудничество между различните заинтересовани страни в Румъния.

2. Добри европейски политики и практики за регионално и местно развитие

2.1. Тематична систематизация на политиките за регионално и местно развитие

Анализът и систематизацията на политиките за регионално и местно развитие в рамките на това изследване не е абстрактен и самоцелен, а е подчинен на основната цел да даде практически насоки, подкрепени и със съответни съответни примери, на реалните регионални и местни власти и на СГО в страната за практическата им дейност като основни двигатели на регионалното и местното развитие. В тази връзка изследването следва и да реферира към съществуващата регулативна рамка на регионалното развитие в България и с реалните компетентции на месните власти в съответствие с нея, с оглед то да постигне своята желана практическа насоченост.

Формулирането на политиките на регионално ниво се определя от няколко основни фактора. На първо място това е законовата рамка, определяща принципите и механизмите на приложение на политиките, отговорните органи на всяко ниво и съответните планови документи. В този случай, при планирането на местно и регионално ниво се прилага подхода “отгоре-надолу”, когато общата рамка за развитие и съответните интервенции се определят най-общо на най-високото ниво и постепенно се транспонират към по-долните нива съобразно тяхната специфика и нужди.

Планирането на регионалното развитие в България е регламентирано от Закона за регионалното развитие, който определя целите и принципите на регионалната политика, районите за осъществяването ѝ (районите за планиране), видовете планови документи, основните изисквания към тяхното съдържание и връзката между тях, органите, отговорни за изготвянето, изпълнението и наблюдението на плановите документи и източниците за финансиране на действия в подкрепа на регионалното развитие. Той предвижда разработване на планови документи на всички пространствени равнища: национално – Национална стратегия за регионално развитие; регионално (NUTS 2) – регионални планове за развитие; областно (NUTS 3) – областна стратегия за развитие, която съдържа и елементи на устройствено планиране; общинско – общински план за развитие и програма за реализация на плана.

На общинско ниво, по отношение на публичната политика и инвестиции общините са тези, които разполагат с ясно очертана собствена сфера на компетентност и едновременно с това изпълняват и делегирани от държавата функции. Компетенциите им, които са пряко свързани с политиката на развитие, включват управление на общинската собственост, градско планиране и развитие, образование, здравеопазване, комунални услуги, опазване на околната среда, култура, опазване на културното и историческото наследство, насърчаване на развитието на туризма. При осъществяване на политиката за регионално развитие общините са не само един от източниците на ресурси, но и основен генератор на идеи, инициативи и проекти за развитие, основен партньор

на централните власти в процеса на изготвяне на плановете за регионално развитие, в т. ч. и чрез участие на техни представители в консултативни органи на областно и регионално ниво, както и като особено подходящ партньор за привличане на неправителствените организации за участие в разработването и реализирането на проекти за регионално развитие.

Вторият подход, който определя формулирането на регионалните политики е планирането на интервенции, които съответстват на нуждите на съответния регион или община. При този подход е приложим метода на планиране “отдолу-нагоре”, при който етапа на развитие на дадения регион и конкретните му проблеми намират пряко отражение при изготвянето на планови документи и програмирането на съответните инструменти.

В контекста на тези два подхода, категоризирането на политиките и мерките за развитие на тематичен принцип позволява групирането на разноробдите мерки и дейности за регионално развитие в общи групи, съобразно тематичния им обхват¹.

Така например всички мерки (и изпълнявани въз основа на тях проекти), свързани пряко с насърчаването на развитието на туризма, би следвало да попаднат в една “тематична” група, независимо дали се отнасят до туристическа инфраструктура, туристически маркетинг, подпомагане на доставчиците на туристически услуги, организиране на професионално обучение и квалификация за работещите в туристическата индустрия, изграждането на капацитета на общинската администрация за управление на общинските мерки за насърчаване на туризма, и пр. В противен случай, следвайки традиционния секторен подход, тези проекти биха попаднали в различни (секторни) части на съответните плановете за развитие, което би попречило да се види в пълна степен тяхната взаимовъзрзаност и принадлежност към една и съща политика за развитие.

Видно е, че тематичното категоризиране и групиране на мерките и дейностите не е самоцелно, а предназначено да постигне съгласуваност между тях, доколкото те се явяват инструменти за изпълнението на една и съща политика, да се осигури синергия при разработването им и мултиплициращ ефект от съгласуваното им изпълнение, както и да се създаде възможност за по-ефективно управление и наблюдение за постигането на общите им цели.

В европейската практика се е утвърдил следният модел на базисните политики за регионално развитие, който в една или друга негова модификация, е залегнал в основата на повечето интегрирани плановете за регионално развитие, разработвани и изпълнявани в страните-членки на ЕС:

- Насърчаване на местното икономическо развитие;
- Развитие на човешкия капитал;
- Базисна инфраструктура;

¹ Основните тематични политики са всъщност тези най-базисни направления (оси) на цялостното общественото развитие, като представляват едновременно фактори за и същевременно основни направления на търсено въздействие за постигане на устойчиво интегрирано развитие.

В последните години, след присъединяването на новите страни от Източна и Централна Европа към ЕС, последният изведе като отделен относително-самостоятелен приоритет на кохезионната политика развитието на административния капацитет на публичната администрация, пред вид сравнителната неопитност и слабост на администрациите от тези страни във формулирането и изпълнението на публичните политики. В тази връзка, в системата на тематичната категоризация в новите страни-членки на ЕС бе изведена и четвърта базисна политика, а именно

- Административен капацитет.

Тази систематизация, отговаряща на общите европейски и национални рамки и очертаваща йерархията на конкретните нужди на региона (чрез посочените инструменти (практики) за тяхната реализация, може да бъде представена в следния „разгърнат” вид:

А) Насърчаване на местното икономическо развитие

Изграждане/подобряване на местната бизнес-инфраструктура

Примерните дейности и интервенции за изпълнението на тази политика могат да включват създаването и подкрепата за развитие на индустриални зони (вкл. свързваща и вътрешна инфраструктура), създаването на обособени логистични центрове; подкрепа за технологични центрове, високо-технологични инкубатори и др., изграждане и развитие на търговска инфраструктура (тържища, пазари, бизнес-центрове).

Насърчаване на предприемачеството и подкрепа за развитието на МСП

В контекста на европейската политика за подкрепа на малките и средни предприятия, дейностите на регионално и место ниво могат да се съсредоточат върху предоставянето на информационно-консултантски услуги за стартиращи и съществуващи МСП, създаване и подкрепа на дейността на бизнес-инкубатори, подкрепа за организирането и провеждането на информационни и комуникационни дейности за бизнеса (бизнес-форуми, срещи, изложения), подобряване на достъпа до финансиране на местни МСП (финансови инструменти за МСП) и подкрепа за развитие на клъстери.

Развитие на туризма

Туризмът като важен елемент за развитието на даден регион е сред приоритетните политики за устойчиво регионално развитие. Интервенциите в сферата на туризма могат да бъдат в няколко основни направления - създаване на нова и подобряване на съществуващата туристическата инфраструктура; подкрепа за създаването и развитието на регионални туристически продукти и осъществяване на туристически маркетингови дейности; подобряване на квалификацията на заетите в туризма; подготовка на общинската администрация за активно включване в управлението на дейности в сферата на туризма.

Б) Развитие на човешкия капитал

Социална, здравна и културна инфраструктура

Социалната инфраструктура, здравеопазването и развитието на културните дейности са сред основните приоритети на всеки регион или община. Достъпът до социална инфраструктура за населението е сред основните характеристики, определящи социалния статус на даден регион. Основните направления за развитие и подобряване могат да се съсредоточат в:

- Подкрепа за подобряване на социалната инфраструктура - детски градини, социални заведения, включващи както заведения за възрастни и деца без родителска грижа, така и места за временно настаняване; изграждане на достъпна среда за хора с физически увреждания;
- Изграждане на модерна образователна инфраструктура – подобряване на състоянието на училищата, изграждане на места за извънучилищни занимания, спортни дейности и др., подкрепа за развитието на висшите учебни заведения като медиатори и посредници между младите хора в етапа на преминаването им от училище в университетите, както и между завършващите и реалния бизнес;
- Подобряване на здравната инфраструктура и услугите за здравеопазването – изграждане на модерна здравна инфраструктура – болници, заведения за палиативна грижа (хосписи), оборудване на здравни заведения, изграждане на спортна инфраструктура и др.;
- Културна инфраструктура – подкрепа за поддържането и възстановяването на паметници на културата, културно-исторически забележителности, подкрепа за развитие дейността на институциите в областта на културата (опера, театър, музеи, галерии, читалища и др.);
- Поддържане и изграждане на нови общински жилища.

Намаляване на безработицата и насърчаване на заетостта

Мерките за намаляване на безработицата и насърчаването на заетостта са сред основните инструменти за социално развитие в програмите на всички административни органи. Сред най-популярните са подобряване на професионалната квалификация и преквалификация, насърчаване ученето през целия живот (адаптивност към пазара на труда), подобряване на предлаганите услуги по трудово посредничество и наемане на работа, интегриране на лицата в неравностойно положение на пазара на труда.

Социално включване и други социални дейности

Социалното включване е насочено към интегриране на малцинствени групи в обществото, в т.ч. на осигуряване на реализацията им на пазара на труда; мерки насочени към деинституционализация на грижата за лицата с увреждания, предоставяне на социални услуги на лицата в нужда, младежки, спортни и културни дейности.

В) Базисна инфраструктура и публични услуги

Инфраструктура и дейности по опазване на околната среда

Един от най-належащите проблеми за всяка административна единица е управлението на дейности за опазване на околната среда. Сред най-често използваните инструменти са изграждане на депа за битови отпадъци, построяване на инсталации за преработването на отпадъци, изграждане на пречиствателни станции за отпадни води, в допълнение с контрол върху замърсяванията на въздуха и другите екологични мерки.

Водоснабдяване и канализация

Остарялата водоснабдителна мрежа и подмяната на канализационните системи е сред приоритетите на местните и регионални власти. Мерките насочени към изграждане и подобряване на водоизточници и укрепване и подмяна на водоснабдителната и канализационната мрежа за отпадни води, са в съчетание с устойчиво управление на мерките за водния сектор.

Енергийна мрежа

Гражданите и компаниите се нуждаят от сигурни доставки на енергия на достъпни цени, за да могат да поддържат досегашния си стандарт на живот. Същевременно, негативните ефекти върху околната среда вследствие на използването на енергия главно от изкопаеми горива, трябва да бъдат ограничени. Затова и европейската регионална политика се фокусира върху създаването на конкурентен вътрешен енергиен пазар, който да предлага качествени услуги на ниски цени, да развива възобновяемите енергийни източници, да намали зависимостта от вносните горива и да подпомогне намаляването на консумацията на енергия. В тази връзка сред стратегическите документи на всички нива залягат няколко основни инструмента за управление на енергийната политика. Тъй като електроснабдяването вече не е обект на публична собственост, но мерките в областта на енергията са насочени към осигуряване на енергийна ефективност, газоснабдяване (битово и промишлено), както и въвеждането на възобновяеми енергийни източници, прилагането на задължителни минимални стандарти по отношение на енергийната консумация по нови и съществуващи сгради, сертифицирането на енергийното потребление и спазване на изискванията за проверки на енергийните източници.

ИКТ мрежи и услуги

Една от възможностите за постигане на бърз икономически растеж в условията на съвременното общество е тясно свързана с използването и разпространението на информационните и комуникационни технологии (ИКТ) от бизнеса и обществото. ИКТ представляват важен елемент от възможността за увеличаване на конкурентоспособността на предприятията, нови перспективи за организация на работа и за създаване на нови висококвалифицирани работни места. Всички стратегии на национално, регионално и местно ниво се стремят да развият информационната и комуникационна среда. За тази цел, сред най-често използваните инструменти са достъпа до ИКТ, е-включване, услуги за граждани и за компаниите и др.

Развитие на пътната мрежа

В зависимост от нивото на планови документ – национален, областен или общински, се формулират и мерките за подобряване на пътната инфраструктура и пътната мрежа.

Транспортна инфраструктура

Изграждането на транспортната инфраструктура включва няколко основни направления – развитие на различните видове междуградски транспорт – железопътен, градски, летища, морски и речен транспорт, мултимодален транспорт, транспортни средства и съоръжения, техническата инфраструктура (спирки, сигнализация и пр.).

Благоустрояване на градските зони и публични сгради

Изграждане на зелени зони, детски площадки, пешеходни и/или велосипедни алеи, подземи и пр.. Подобряване на улици, площи, междублокови пространства, публични паркинги/зони за паркиране.

Г) Развитие на административен капацитет

Подобряване на капацитета на администрацията на всички нива

Реорганизация на структурата, обучения и квалификация на служителите, обмяна на опит и добри практики; въвеждане на системи за управление на човешките ресурси в администрацията.

Качествени административни услуги и развитие на електронното управление

Въвеждане на нови облекчени форми и процедури за административно обслужване Въвеждане на интегрирани административни услуги на принципите “едно гише” и “единен фиш”. Въвеждане на информационни технологии и електронно управление в администрацията , вкл. е-услуги.

2.2. Добри практики за регионално и местно развитие

Описаните по-долу практики представляват конкретни схеми, извадка от разнообразни по своя обхват проекти, изпълнявани в различни страни-членки на ЕС, самостоятелно или съвместно между две или повече страни или региони.

Изборът на практики е продиктуван основно от следните ограничения/условия:

- Част от практиките попадат в повече от една област поради комплексността на търсените ефекти. Поради това, при представянето на практиките е търсено разнообразие от гледна точка избягване на повторемост в различните области;
- За част от областите няма представени добри практики или има ограничен брой такива – само една или най-много две;
- При представянето на практиките е търсено от една страна запознаване с успешни примери на „стари“ страни-членки на ЕС, които биха могли да бъдат адаптирани в съответствие с българските условия и специфики, и от друга е търсена съпоставимост между страните. Там където е било възможно, са представени минимум по две практики, като едната е от по-напреднали страни, а другата отразява примери от страни, близки до България по отношение на икономическо развитие или там където е имало подобна информация, втората практика е избрана да бъде от някоя от т.нар. “нови страни-членки” – някоя от десетте страни членки, присъединили се към ЕС през 2004 г.

Разглежданите по-долу практики са част от опита на другите страни-членки на Европейския съюз в областта на ефективното икономическо развитие на регионите.

Те са подредени съгласно посочената по-горе в т.2.1. тематична систематизация на политиките и мерките за регионално развитие. Не са посочени единствено практики в сферата на подобряването на административния капацитет, доколкото тази базисна тематична политика е новоформулирана за новите страни-членки на ЕС, като нейното практическо приложение се осъществява в момента и добрите практики по нея тепърва ще се генерират.

2.2.1. Насърчаване на местното икономическо развитие

2.2.1.1. Изграждане/подобряване на местната бизнес-инфраструктура

- Логистични центрове

Добра практика: Италия – Регионален форум за логистични предприятия – насърчаване на сътрудничеството за усъвършенстване на транспортни и логистични услуги

Схемата е насочена към различни заинтересовани страни от частния и публичния сектор за създаване на общи стратегии за управление и подобрене на логистиката в региона с цел да се създаде възможност за икономическо развитие при опазване на околната среда.

Регионът Емилия-Романа има не само добре развита индустрия, която генерира трафик, свързан с доставките и търговските вериги, но и също така е кръстопът на международния трафик от север на юг, чрез който се достига до вътрешния пазар през италианските пристанища. Това в допълнение към все по-нарастващата необходимост от навременни доставки до производствените компании, значително надвишава капацитета на съществуващата пътна, железопътна и пристанищна инфраструктура в северна Италия. Замърсяването на въздуха и шума от пътищата беше значително. Поради тези причини, в края на 80-те години, местното правителство взе решение да търси нови възможности за подобряване на ситуацията.

В резултат на това беше създаден Регионален форум за логистични предприятия, публично-частна инициатива за създаване на политики и насърчаване на въвеждането на иновации в транспорта и логистиката. Работата на Форума се основава на идентификация на регионалните бизнес нужди и потребности в съответствие с принципите на опазване на околната среда. Основен двигател на Форума е Федерацията по транспорт и логистика (Fondazione Istituto sui Trasporti e la Logistica), която също така предоставя платформата за управленска и институционална мрежа, която да свърже политиките с бизнес средите и изследователите (“троен подход”) с цел да се идентифицират нуждите на компаниите по отношение на транспорта и логистиката и да се разработят съответните политически мерки.

Форумът работи чрез хоризонтална бизнес мрежа (т.е. сътрудничество при управлението на логистиката между различни производствени компании или между доставчици на логистични услуги) и вертикална бизнес мрежа (интеграция на транспортните нужди по веригата на предлагането и търсенето). Мрежите редовно включват местни и регионални публични институции и си сътрудничат с университети и консултанти. Друга една от дейностите на Форума е обучението по отношение на иновативни транспортни и логистични инструменти. Мрежата определя и изпълнява пилотни проекти на местно и регионално ниво за развитие и тестване на нови организационни, бизнес и технологични инструменти и модели за оптимизиране на организацията на транспорта и намаляване на транспортните разходи, като например:

Софтуерни приложения за планиране на влизащите и излизащите транспортни потоци:

- Процедура за развитие на система за редовен транспорт, координация на събирането на стоки от различни доставчици, включително разрешаване на въпроси със спестяване на времето и разходите;
- Процедура за оценка на логистичната ефективност на компаниите;
- Система за оценка на потенциала за намаляване на логистичните разходи на компаниите;

- ИТК посредническа система за канализиране на транспортните нужди и идентифициране на най-добрите оферти;

Тези инструменти за логистична иновация са създадени да бъдат споделяни и са достъпни безплатно за всички нови компании и участници, които се присъединят към мрежата. Логистичната фондация също така насърчава и тяхното възприемане от други региони в останалите европейски държави.

В резултат на изпълнението на пилотните проекти, фирмите промениха и оптимизираха логистичния си процес, като намалиха разходите и вредното влияние върху околната среда. Например, пилотния проект за редовна транспортна система редуцира броя на камионите, които влизат в един завод от 14 на 2, транспортните разходи се намалиха с 37%, точността на доставките нарасна от 50% на 92% и времето за доставка се съкрати от 5 на 2 работни дни. В други пилотни проекти, се наблюдава намаляване на разходите за транспорт с до 40%. Освен директния ефект върху управлението на транспорта от предприятията и намаляването на пътния поток и замърсяването, дейностите на Форума и мрежата имат положителен ефект и върху сътрудничеството между компаниите като цяло и подобряване на бизнес контактите.

Дейностите на Форума и мрежите се финансират от различни източници, включително регионални и местни фондове, европейско финансиране от различни INTERREG програми и проекти (I-Log, CORELOG, REDECON, MATAARI и ENLoCC) и частни средства от включилите се компании. Форумът активно си сътрудничи с други европейски региони.

Техническа информация

Общ бюджет: € 1,139,800

Средства от ЕС: € 342,000

Контакти:

Foundation Institute for Transport and Logistics

Viale Aldo Moro, 38 – 15th floor

I-40127, Bologna

Italia

Rino, Rosini

Tel.: +39 051 283144

E-Mail: rrosini@regione.emilia-romagna.it

Web: [Foundation Institute on Trasports and Logistics \(ITL\)](#)

○ **Технологични центрове, високо-технологични инкубатори.**

Добра практика от Полша – “ Център за технологичен трансфер” – Трансфер на нови технологии към съществуващи и новосъздадени предприятия

Центърът за трансфер на технологии (ЦТТ) е построен между 2002 г. и 2004 г. със средства от предприемаческите програми на ЕС, и постепенно се превръща в основата на наскоро създадения Технологичен парк Торун. Главната цел на проекта е да се създаде благоприятна среда за предприемачите работещи в сферата на високите технологии, както и да привлече научни работници, които биха искали да разработят в производството и да комерсиализират своите идеи.

Проектът предлага на предприемачите професионални консултантски услуги в различни сфери – от стартиране на собствен бизнес до финансиране на трансфера на технологии. Екипът на ЦТТ постоянно анализира пазарните тенденции и пазарните играчи и въз основа на изводите от тези анализи предлага специализирани консултантски и обучителни услуги.

Регионалната агенция за развитие играе водеща роля в посредничеството между политическите среди (необходими за осъществяване на проекта) и бизнеса, който е основен бенефициент по проекта. Регионалната агенция за развитие е собственик на Парка и е отговорна за разпределянето на безвъзмездната помощ от европейски средства между МСП в региона. Повече от двадесет години Агенцията играе водеща роля на посредник и носител на нови идеи и инициативи. Въпреки че университетите не са директно въввлечени в планирането или построяването на Центъра, те се превръщат в основен партньор при реализацията на дейностите му.

Конкретните резултати от проекта са:

- 6 сгради с различно предназначение, с обща площ от 8,660 м² ;
- 4 технологични зали съответно оборудвани, с площ от 4,720 м² ;
- 86 офиса с големина от 12 до 50 м² , общо 2,630 м² ;
- модерна конферентна зала, 2 обучителни зали и компютърна лаборатория;
- две зали за срещи;
- бар и място за хранене.

Тези съоръжения към настоящия момент се използват от общо 28 предприятия, с общ брой персонал от 240 заети.

Центърът за трансфер на технологии предлага пълен набор от консултантски и обучителни услуги за компаниите, които наемат офиси в него. Много фирми извън Технологичния парк също се възползват от услугите, които ЦТТ предлага. Проектът за ЦТТ е първия по рода си в региона на Куявия-Померания. Активното му сътрудничество с основните академични центрове (Университета “Николай Коперник” в Торун, Университета за технологични и биологични науки в Бидгощ, Института за пластмасови процеси “Металхем” в Торун) е източник на високотехнологични иновации водещи до нови и по-напреднали дейности за новосъздадени или вече съществуващи бизнеси. Създадени са три консултантски офиса, които предоставят иновативни услуги. Един от тях извършва технологични одити с цел, въз основа на резултатите да идентифицира възможностите за сътрудничество между компаниите. В резултат на това, един от офисите на ЦТТ инициира създаването на търговски клъстер.

В един по-слабо развит регион с кратка технологична история и голям потенциал за академичен ноу-хау, проекта насърчи сътрудничеството между бизнеса и науката. С времето, това ще рефлектира в извършването на технологичен трансфер между основните партньори и до създаването на конкретни инициативи, които да повишат иновативния потенциал на региона.

Техническа информация

Общ бюджет - € 1,800,000

Съфинансиране от ЕС - € 1,250,000

Контакти:

Enterprise Europe Network office

ul. Wroclawska 167

PL-87-100, Torun

Polska

Michał, Sonnak

Tel.: +48 56 658 89 50

E-Mail: sonnak@tarr.org.pl

Web: [Torun Technology Park](#)

2.2.1.2. Насърчаване на предприемачеството и подкрепа за развитието на МСП

- **Информационно-консултантски услуги за стартиращи и съществуващи МСП**

Добра практика: Великобритания – ProfitNet – Създаване на бизнес-ориентирана обучителна мрежа за подкрепа на предприятия от университетите с цел увеличаване на растежа и възможностите за развитие.

В югоизточната част на Англия пилотно са създадени обучителни мрежи, инспирирани от бизнеса и подпомагани от медиатори от Университета. В Хейстингс, ProfitNet групите се превърнаха във влиятелни местни мрежи, които могат да използват общото си влияние за подобряване на услугите за местните бизнес общества.

Целта на ProfitNet е да предоставя на местните МСП широк набор от управленски умения и техники, които да им позволят да ръководят по-добре бизнеса си по практичен, ориентиран към клиентите начин.

ProfitNet е създаден от Университета в Брайтън. Използваните методи са преподавателски сесии, обучителни мрежи и работни срещи в предприятията, които позволяват на собствениците на компании и висшия мениджмънт да използват по-ефективно знанията си. По проекта са създадени седем обучителни мрежи и групите се срещат веднъж месечно за минимум по три часа. Обхвата на подкрепяните сектори включва производство, занаяти, строителство, хотели, стартиращи компании, социални домове и социални предприятия. На срещите се разискват основни бизнес въпроси, с помощта на медиаторите и използвайки практически примери, бизнес планиране и креативни срещи. Различни показни дейности в компаниите са прилагани в отделни предприятия, където е необходима по-специфична подкрепа.

За югоизточната част на Англия, която попада в регион по Цел 2, обучителните мрежи са нов вид, не прилагана досега подкрепа за бизнеса. Дневният ред на обученията и разглежданите проблеми са наложени от бизнеса, докато инструментите и техниките се предоставят от екипа за управление на проекта.

Резултатите, които бяха постигнати надминаха значително първоначално заложените:

- 124 организации/ физически лица са наети и подпомогнати чрез обучителните мрежи;
- организирани 86 събития;
- създадени са тръжни и покупателни консорциуми в две от секторните групи и трета такава създаде група за техническа подкрепа на местни доставчици, с които да работят.

Компаниите, които участват в ProfitNet бизнес групите (създадени по специфични сектори) създадоха взаимно доверие помежду си, което доведе до идентифицирането на множество общи ползи.

Проектът е добър пример как бизнеса и университетите могат да работят заедно, като академичното общество дава на бизнеса знанията, а предприемачите взаимно се подкрепят по време на форумите, организирани от мрежата. В допълнение, региона сега разполага с по-добре обучени и с по-голям опит медиатори, чиито разбирания и умения за разрешаване на бизнес проблеми се подобряват.

От самото начало, подхода на университета е ориентиран към клиентите, главно чрез изслушване и систематизиране на резултатите, но също така и чрез изграждане на психологическа връзка между университета и бизнеса, която да позволи университетското и бизнес общество да работят заедно.

Техническа информация

Общ бюджет - € 500,795

Съфинансиране от ЕС - € 250,397

Контакти:

University of Brighton

East Sussex - Business Services

223

Mithras

House

Lewes Road

UK-BN2 4AT, Brighton

United Kingdom

Business Development Manager

Anjuu, Trevedi Msc

Tel.: +44 1273 643577

E-Mail: a.trevedi@brighton.ac.uk

CENTRIM

The

Freeman

Centre

Falmer

UK-BN1 9QU, Brighton

United Kingdom

Research Fellow

George, Tsekouras

E-Mail: g.tsekouras@brighton.ac.uk

Добра практика – Естония (и асоциирани глобални мрежи в Латвия, Швеция, Норвегия, Дания, Великобритания и САЩ) - CONNECT

Connect Естония е мрежа за подкрепа, създадена като частна инициатива през 2002 г. за развиващ се бизнес и с амбицията да бъде водеща мрежа за сътрудничество, чрез която бизнеса в Естония да си осигури необходимата му експертиза за растеж и развитие. Тя е създадена под формата на нетърговска организация, която активно промотира развитието на бизнеса в Естония, като предоставя на своите членове достъп до познания и международни контакти. Съветите, които Connect Естония предоставя на членовете си са предимно от различни частни и публични организации, които са част от мрежата, включително университети, организации в подкрепа на бизнеса, финансови институции, консултантски компании, адвокатски кантори, патентни бюра, технологични компании и индивидуални членове.

Дейностите на Connect Естония се предоставят главно чрез:

- Програма “Трамплин”;
- Партньорски срещи;
- Обучителни и дискуссионни семинари.

Програмата “Трамплин” е процес, по време на който развитието на компании във фаза на растеж значително се увеличава чрез предоставянето на външна експертиза от представители на други, компании, членове на мрежата. Участието в Програмата е безплатно за развиващи се компании. Програма “Трамплин” означава добавяне на необходимите познания и опит на дадена фирма.

Connect Естония организира срещи с други членове на мрежата Connect, по време на които местни и чуждестранни компании могат да намерят подходящи партньори. Мрежата Connect е създадена и в Латвия, Швеция, Норвегия, Дания, Великобритания, като получава подкрепа от структурните фондове на ЕС, където е възможно. Целта на партньорските срещи е да се използва програмата “Трамплин”, както и други събития и информацията, която Connect Естония притежава за своите партньори, за да се създадат конкретни ползи за бизнеса на базата на тази информация.

Connect Естония организира различни образователни събития, на които основната цел е да се споделят знания и опит в областта на високите технологии, биомедицината и сътрудничеството между развиващи се бизнеси. Водещи специалисти и опитни предприемачи, свързани с мрежата

участват в подобни събития, като споделят своите знания в областта на много и различни области като комерсиализация на технологиите, проблеми на растежа, маркетинг и др. Целта на тези срещи е да се срещнат компаниите и институциите, част от мрежата и да споделят своя опит и нужди, като се насърчи развитието на промишлеността в Естония, базирана на технологиите.

○ Бизнес-инкубатори

Добра практика – Гърция – Бизнес инкубатор “Терми” – частен иновативен високотехнологичен бизнес инкубатор.

Бизнес инкубатор Терми е създаден през април 2004 с цел подкрепа създаването на бързо развиващи се стартиращи предприятия и нови малки фирми, насочени към използването на иновативно ноу-хау и резултати от изследвания, които имат потенциал да се реализират на пазара. В момента в инкубатора са настанени 33 фирми от различни високо технологични или иновативни сектори (ИКТ, технологии за опазване на околната среда, енергия и др.). Инкубаторът е инвестирал в 10 от 33-те фирми, пет от които са новосъздадени и са получили инвестиции в размер на 4,2 млн. евро; а останалите пет са в ранен стадий на развитие, в които са инвестирани 2,1 млн. евро. Опитът показва, че частните бизнес инкубатори могат да осигуряват сами издръжката си и дори да са печеливши, нещо което не беше постигано досега от никой друг инкубатор в Гърция и дори в Европа.

Публичното финансиране позволи на частни инвеститори да инвестират в иновативни бизнеси в намален риск и да създадат възможност да генерират печалба чрез създаването на собствен инвестиционен фонд. Инкубаторът е създаден от професионални инвеститори, които вече са имали опит в рисково финансиране и иновативни инвестиции, като допълнителна финансова подкрепа е получена от ЕФРР и гръцкото правителство чрез програмата ELEFTHO (ОП за конкурентоспособност). Бюджета на инкубатора е 14,5 млн. евро, от които 7,25 млн. евро са частно финансиране, 5,1 млн. евро са от ЕФРР и 2,2 млн. евро национални средства. Целите на Програма ELEFTHO е да предостави възможност за създаването и развитието на научни и технологични паркове и технологични бизнес инкубатори, които да подкрепят създаването на иновативни предприятия и предприятия, базирани на науката. Общата цел е да се преодолее недостатъчното създаване на нови предприятия с висока добавена стойност в Гърция, които да са конкурентни на международните пазари.

В допълнение към осигуряването на офис пространство и общи помещения (конферентни зали и зали за срещи, видео конференции, мултимедийни стаи, библиотека, компютърни стаи, ресторанти и др.), Бизнес инкубатор Терми предлага услуги с добавена стойност (технически одит, патентни услуги и др.), финансиране чрез микс от рисково финансиране (venture капитал) и кредити. Всяка една инкубирана компания е допустима за финансиране от бизнес инкубатора Терми до размер максимум 2 000 000 евро. Инкубаторът осигурява още и подкрепа за осъществяването на сътрудничество с университети, технологични институти и др.

Успехът на инкубатора е значително увеличен от съществуването на инвестиционен фонд, който да осигурява на инкубатора дългосрочни източници на печалба, в резултат на направените инвестиции. Възможността да се използват партньорското ноу-хау, опит и умения за създаването и разширяването на нови иновативни венчъри с ключово значение и възможност за заемане на пазарни ниши, осигурява възвръщаемост на инвестициите. В допълнение, инкубатора е разположен в близост до важни научни и технологични съоръжения, които подпомагат осигуряването на услуги от високо ниво.

Бизнес инкубаторът Терми създаде силна мрежа от асоциирани членове с богат опит, от целия бизнес свят, които споделят своето ноу-хау и създават нови идеи и инвестиционни възможности. Успехът на Терми е пряко свързан и с компетенциите на наетите професионалисти, които съчетават бизнес находчивост с научно и техническо разбиране и близък управленски подход при отношенията си с наемателите си. Това позволява персонала да разбира по-добре нуждите и какво всъщност означава да управляваш инкубатор и да предлагаш индивидуална подкрепа и услуги по разрешаване на проблемите.

Към средата на 2007 г., инкубаторът е създал постоянен и устойчив поток от приходи под формата на плащания от наемателите за предлаганите услуги и наеми. На второ място, инкубатора печели и от възвръщаемостта на капиталите в резултат на излизанията на дяловите инвестиции направени от Терми. По този начин, инкубатора може да осигури устойчивото си съществуване без финансовата подкрепа на ЕФРР.

Техническа информация

Общ бюджет - € 14,500,000

Съфинансиране от ЕС - € 5,075,000

Публични средства - € 2,175,000

Частни средства - € 7,250,000

Контакти:

Thermi S.A.

9th

klm

Thessaloniki

Thermi Str.

GR-57001, Thessaloniki

Ellada

Investment Consultant

John, Agnantiaris

Tel.: +30 2311 999 999

Fax: +30 2311 999 997

E-Mail: ja@thermokoitida.gr

Web: [Thermi Business Incubator](#)

- **Подобряване на достъпа до финансиране на местни МСП (финансови инструменти за МСП)**

Добра практика: Австрия – фонд за първоначално финансиране – финансиране на предприемачи преди създаването на компанията

Фондът за първоначално финансиране е създаден да запълва празнина на финансовия пазар на Ниедеростеррайх, като финансира предприемачи в най-ранната фаза преди създаването на компанията. След успешната пилотна фаза, областната власт решава да разшири Фонда за бъдещи действия. В допълнение към финансовите средства, Фонда за първоначално финансиране осигурява подкрепа за предприемачите чрез консултации и услуги в областта на счетоводството, финансови, правни и патентни въпроси.

Фондът се управлява от три партньора: Областта, финансова организация, частична собственост на областта и частично частна собственост, и публична институция, чиято цел е да подкрепя учени и предприемачи в процеса на развитие и комерсиализация на иновативните идеи.

Иновативността на проекта е в факта, че фонда за първоначално финансиране предоставя кредити на хора с иновативни проекти или стартиращи идеи с цел ускоряване на процеса на създаване на компании. Иновативни са и предоставяните услуги, както и самите идеи, които се подкрепят от Фонда.

Фондът извършва следните услуги и дейности:

- Финансиране – проектът се изпълнява в две фази: експериментална фаза , която да тества устойчивостта на фонда на обща стойност 895 000 евро, и фаза на реално изпълнение по създаването на Фонда на обща стойност 500 000 евро. И двете фази са финансирани от Регионалната програма за иновации. След доказването на успеха на експеримента, частния сектор беше готов да финансира до 30% от средствата на фонда.
- Стъпки за финансиране на предприемачи с иновативни идеи:

- Реклама – в пилотната фаза на проекта, фонда не е рекламиран, за да не се създават очаквания към инициатива, която не е доказала ефективността си. Потенциалните проекти се идентифицираха чрез редица механизми, включително GENIUS (регионална платформа за подкрепа на създаването на бизнес), награди за бизнес планове, технологично разузнаване и лични контакти и посредничества. Първоначално подадени са общо 40 предложения, от които са избрани 7. Всички те са на много ранна фаза на разработка – само първоначални патентни и правни стъпки и без пазарни анализи. Предложенията описват само идеята, сумата, необходима за финансиране, дейности времева рамка;
- Оценка на предложенията;
- Кредитиране – ако предложението е одобрено, кандидата подписва кредитно споразумение с банките, избрани за управление на фонда, като осигурява финансиране за първоначалната фаза (която трае около 6 месеца). Плащанията се извършват на вноски, свързани с постигане на определени резултати от проекта. При веднъж вече създадена компания, финансирането се осигурява от други финансови инструменти. Средната стойност на кредита е 100 000 евро до 200 000 евро. Това финансиране обикновено се съчетава с други фондове от други посредници, като средствата от фонда за първоначално финансиране е около 1/3 от цялото финансиране;
- Консултиране – фондът предлага на предприемачите консултиране по счетоводни, правни, финансови, и патентни въпроси. Цената на консултирането се покрива от кредита и е приблизително 5-10% от стойността на кредита. Това е еднакво полезно както за предприемача, който няма опит в управлението на компанията и за мениджърите на фонда, които имат възможност да наблюдават дали компанията се развива правилно и дали кредита се усвоява по предназначение;
- Изплащане на кредита – кредита подлежи на изплащане 3 години след създаването на компанията. След това може или да бъде възстановен (при годишна лихва от 12%, която е значително висока, но покрива риска) или да бъде трансформиран в дялове в компанията (мълчаливо съдружие или с право на глас за следващите 5 години). Ако проекта се провали, предприемача и мениджърите на фонда се договарят да намерят решение (напр. опростяване на част от кредита като се превръща в безвъзмездна помощ);

- Реинвестиране във Фонда за първоначално финансиране – всички приходи на Фонда (от възстановяване на кредитите или от приходи от дялове и участия) се реинвестират във Фонда.

В експерименталната си фаза, Фонда е инвестирал в създаването на 7 компании, които са открили 20 работни места и са диверсифицирали продуктите си. Областната управа възнамерява да разшири дейността на Фонда, като използва натрупания опит. Въпреки че целевата група на фонда е силно ограничена, насочена към иновативни и високо технологични компании, но значението му за региона е огромно. Освен откриването на нов бизнес, той подпомага да се натрупа опит и да се създаде предпоставка за превръщането на региона в технологичен център.

Техническа информация

Общ бюджет - € 1,395,000

Съфинансиране от ЕС - € 627,750

Публични средства - € 627,750

Частни средства - € 139,500

Контакти:

Amt der Niederösterreichischer Landesregierung

Abteilung Wirtschaft, Technology und Tourismus

Landhausplatz 1

A-3109, St. Pölten

Österreich

Irma, Priedl

E-Mail: Irma.priedl@noel.gv.at

Martina, Ebner

E-Mail: Martina.ebner@noel.gv.at

Web: [Business promotion in Lower Austria](#)

Web: [Regional Innovation System for Niedeösterreich](#)

○ **Клъстери**

Добра практика: - Чехия – OMNIPACK – създаване и развитие на клъстер.

Клъстер OMNIPACK цели превръщането на регионите Краловхрадецки, Пардубику и Височина, в първокласни центрове за развитие на пакетиращата индустрия в Чехия. Управлението на клъстера насърчава сътрудничеството и играе ролята на координиращ механизъм за своите членове с цел увеличаване на тяхната конкурентоспособност и иновативност и да им позволи да навлязат на нови пазари, да създадат нови работни места и нови компании. Проектът стартира на 1 март 2006 г. и завършва на 30 юни 2008 г.. Клъстер OMNIPACK е създаден след първоначална фаза за определяне на регионите и секторите и фирмите за потенциални клъстери, финансирана от ЕФРР. Първата фаза тества устойчивостта на клъстерната концепция в сектора на пакетирането. Втората фаза подкрепя създаването и развитието на клъстера, и в нея 21 фирми подават искане да се присъединят към инициативата. В момента членовете на клъстера са 25 включително производствени компании от областта на пакетиращата индустрия (с повече от 2000 заети), бизнес консултанти, транспорт, ИКТ, маркетинг и промоция както и университети и различни бизнес асоциации. Важно условие е, че фирмите участващи в OMNIPACK имат предишен опит като членове на Доброволната асоциация на фирмите от пакетиращата индустрия.

Дейностите на клъстера се изпълняват от редица малки проекти, въпреки, че членовете му участват само в тези, които са приложими или необходими за дейността им. Важен фактор за успеха им е, че всеки партньор е задължен да осигурява съфинансиране за различни под-проекти предварително. Това осигурява постоянно наличие на средства за текущи проекти. Друга интересна иновация от изпълнението на проекта е качествения контрол за новите наематели на клъстера, което предпазва от настаняването на фирми с лоша репутация в клъстера.

Членовете на клъстера с идентифицирали шест приоритетни области за проекти за сътрудничество. Те включват иновации, изследвания и развитие, маркетинг, реклама, доставки, подкрепа за човешкия капитал и ИКТ. Един от проектите е насочен към създаване на общ изпитателен и изследователски център (който е открит през април 2007), оборудването за който е собственост на всички членове на клъстера. Технологиите в центъра позволяват развитието на нови видове пакети и тестването на определени пакетиращи системи при различни климатични условия.

Проектът доказва, че пакетиращата индустрия е особено подходяща за клъстеризация, тъй като отделните фирми обикновено се специализират в производството на един вид опаковки и опаковъчен материал (стъкло, метал, дърво, пластмаса и др.). Комплексните пакетиращи системи изискват комбинация от различни материали, което създава възможност за взаимно сътрудничество между отделните фирми в сектора. Важен принос на клъстерния проект, особено за малките компании в него, е че клъстера действа като чадър при договарянето на големи и комплексни договори.

Техническа информация

Общ бюджет - € 2,548,871

Съфинансиране от ЕС - € 1,188,276

Публични средства - € 396,092

Частни средства - € 964,503

Контакти:

Klastr výrobců obalů

Husova 114

CZ-551 01, Jaroměř

Česká Republika

Project Manager

Petra, Vsetečková

Tel.: +420 257 094 574

Fax: +420 257 094 571

E-Mail: petra.vseteckova@klastromnipack.cz

Web: [OMNIPACK Cluster](#)

Web: [Obaly](#)

○ Развитие на туризма

Добра практика – Словакия – Warhol City – маркетинг на града като средство за насърчаване на местното развитие в изостанали региони.

Проектът Warhol City в Медзилаборче, разположен в Източна Словакия съчетава развитието на туристическата инфраструктура с маркетингови дейности. Всички дейности са вдъхновени от изкуството на световно известния артист Анди Уорхол, чието семейство произлиза от този район.

Град Медзилаборче и околностите му са в един от крайните региони на Словакия и има много висока безработица (13,5% през март 2007 г.). Общата цел на проекта е да се насърчи местното развитие на туризма и оттам да се подпомогне създаването на работни места за региона. В тази връзка, местните жители осъзнаха необходимостта да бъдат уникални и иновативни в сравнение с другите градове. Ролята на местни лидери беше от огромно значение в този смисъл.

Признаването на града зависеше от техните идеи и дългосрочно обвързване, което се оказва ключово в за този проект.

Основната идея е да се направи града популярен по цяла свят като се използва връзката с Уорхол. Дейностите по проекта се съсредоточиха върху три основни туристически локации в Медзилаборче: градския център, градската зона за разходки и спорт (с амфитеатър) и музея на Анди Уорхол за модерни изкуства.

Възстановяването и новите елементи в инфраструктурата са проектиране в духа на поп-арта на Анди Уорхол. Дейностите, съфинансирани от ЕФРР, включват реставрация и ново строителство на настилки, паркинги, обществено осветление, фасади на определени сгради, както и въвеждането на нова информационна система за града. Друга част от плана включва частична възстановка на градския амфитеатър. Усилията също така включват създаването на малки скансени („miniskansen“). Тези групи от дървени къщи са дубликат на къщата на родителите на Анди Уорхол.

Основният иновативен елемент в този план е развитието на нови местни инструменти базирани на изкуството, като основен двигател. Оригиналната идея за създаване на малка галерия или музей, посветен на Анди Уорхол се превръща в важна местна инициатива за развитие, която рядко се използва в малки крайни градове.

Обществените организации са начин за осъществяването на инициативата, която има силна политическа подкрепа и е приветствана от гражданите. Тя привлича вниманието към тяхната роля в обществения живот, както и към по-малко динамичния частен сектор. Няколко частни инициативи в областта на туризма (ресторанти, хотели) вече започват да се реализират в резултат на променящия се образ на града и подобрената му среда.

Техническа информация

Общ бюджет - € 681,296

Съфинансиране от ЕС - € 510,972

Публични средства - € 137,881

Частни средства - € 32,443

Контакти:

City of Medzilaborce

Mierova street, 326/4

Medzilaborce

Slovensko

Vladislav, Višňovský

Tel.: +721 57 746 0111

Fax: +421 577 460 131

E-Mail: medzilaborce@stonline.sk

Web: Warhol City

2.2.2. Развитие на човешкия капитал

2.2.2.1. Социална, здравна и културна инфраструктура

○ Културна инфраструктура

Добра практика: Германия – Свобода – Използване на цифрови информационни системи за разработка на PDA- екскурзоводски системи за музеите.

Компания, специализирана в цифровите информационни системи, разработи PDA (лично цифрово устройство) – екскурзоводска система, която да се използва в музеите и туристическите обекти и пилотно изпълни проекта в партньорство с музея в Бремен.

Екскурзоводската система е разработена за Überseemuseum (музея на хората, природата и търговската история) в Бремен и предоставя възможност на посетителите да използват малки джобни компютри (PDA) за да получават информация за изложбите в музея и експонатите, които разглеждат, без да имат нужда от специален водач, като просто насочват устройството към инфрачервен излъчвател, разположен в близост до обекта. Портативното устройство предава устна и писмена информация, показва картини, графики или малки филми за експозицията или изложения предмет и предоставя информация, за която няма физическо място в музея. Посетителите могат да свалят допълнителна информация от специален терминал, която да вземат вкъщи на диск.

Посетителите или организирани групи могат освен това да подготвят техни посещения в музея и по интернет. Те могат да запазят предварително направените проучвания и да ги свалят на PDA системата по време на посещението си.

Със системата Свобода, целта да се свържат интуитивна система за управление на съдържанието с PDA-базиран мултимедиен наръчник, може да се осъществи за първи път в Германия. Това позволява публикуването на информация по различни канали (интернет, терминали, PDA, принтирани каталози, дискове) без да е необходим дълъг редакторски процес. Проектът е разделен на две части:

- Разработка на система – от частна компания;
- Редактиране на научното съдържание – от музея-партньор.

Проектът е изпълнен от InformationsGesellschaft, компания специализирана в цифровите информационни системи и комуникационен дизайн, в сътрудничество с Überseemuseum в Бремен, който е отговорен за научното редактиране.

Проектът даде възможност на “Überseemuseum Bremen” да предлага на посетителите си нови и иновативни услуги. Музеят се превърна в по-атрактивно място и повиши качеството на предлаганите услуги чрез въвеждането на нови техники. Разработеният продукт е номиниран за Немската мултимедийна награда 2006 г. в категорията мобилни приложения и се нарежда на 5 място като най-добро мобилно приложение за годината в Германия.

Музеите и изложбите са в постоянна промяна и трябва да адаптират новите трендове и технологии. Въвеждането на PDA система в Überseemuseum прави музея по-привлекателен, иновативен и интересен. Целият регион се възползва от повечето туристи посещаващи изложбата.

Техническа информация

Общ бюджет - € 260,000

Съфинансиране на ЕС - € 36,050

Контакти:

Informationsgesellschaft mbH

Bornstr. 12-13

D-28195, Bremen

Deutschland

Managing Director

Jörg, Engster

E-Mail: engster@informationsgesellschaft.com

Web: Informationsgesellschaft mbH

○ **Здравна инфраструктура**

Добра практика: Естония – Електронен здравен регистър – електронен здравен регистър за всеки гражданин

През 2005 г., естонското министерство на социалните дейности стартира нова интернет-базирана концепция чрез изпълнение на четири проекта: електронен здравен регистър, цифрови образи, цифрова регистрация и цифрови рецепти. Изпълнението на тези проекти цели да създаде

унифицирана национална здравна информационна система, свързана с други обществени информационни системи регистри. Основният проект е Електронния здравен регистър (ЕЗР), който осигурява основната интегрирана информационна технологична система за цялостно електронно-здравно обслужване. В края на 2008 г., резултата от ЕЗР проекта е цялостен централен регистър и обмяна на данни за здравната информация от раждането до смъртта за всички 1,35 млн души естонско население. Този резултат е уникален на световно равнище.

По отношение на информационните технологични приложения, естонския здравен сектор е регионално и институционално неравномерно разпределен, и изостава значително от напредъка, постигнат в други обществени сектори, като държавния регистър, данъци, електронното гласуване и др. От 2005 г., повечето от почти 1200 служби за предоставяне на здравни услуги вече разработват информационни системи или използват решения, разработени от други служби (напр. здравната база от образи, създадена за университетската болница Тарту, електронните услуги на естонския здравен осигурителен фонд, здравната банка за семейни лекари и др.). Същевременно, информационните системи използвани от различните доставчици на услуги не са взаимно съвместими и пречат на обмяната на информация. От гледна точка на пациентите и медицинските работници, съществуващата система базирана на хартия е времеемка и често причинява проблеми от загубата на документи.

За да решат тази ситуация и да разширят обществените услуги за националния здравен сектор, Министерството на социалните дейности разработва през 2004 г. - 2005 г., стратегическа рамка за естонската здравна информационна система. Тази стратегия е базирана на няколко финансови и технически проучвания на националната здравна система, която разкрива значителен потенциал за по-ефективни услуги чрез цифрови диагнози "от разстояние" и консултации с лекари и други медицински услуги (без значение от местоположението на пациентите или медиците).

Друга социално-икономическа цел на ЕЗР е да предостави точни медицински статистики и разходооправдано управление на националното здравеопазване. Така, това е не само голям ИТ проект, но и социално ориентиран проект, включващ широко партньорство. Той включва и други аспекти като стандартизиране на медицинските услуги, етика и правни аспекти. За да се осигури успешното функциониране на ЕЗР е създадена специализирана агенция – Фондация за електронно здравеопазване. Тя е отговорна за всички аспекти на националната информационна система и поддържа подходяща база данни и обмяна на данни.

Центърът на електронната здравна система е централизиран електронен здравен регистър. Това е централизирана медицинска база данни, достъпна за ограничен достъп за различни партньори: медицински персонал, пациенти и здравни власти. Тя съхранява информация за най-важните лични здравни данни, медицински досиета и т.н. от раждането до смъртта. В допълнение, тя позволява търсенето на допълнителна информация от други отдалечени сегменти на електронната информационна система (болнична информация, централна система за семейни лекари, др.).

По време на пилотната фаза, действието на ЕЗР е използвано първо от три от най-големите болници в Естония и други пилотни проекти се присъединиха постепенно: амбулаторната служба на Тарту, центъра за семейни лекари и Коеру и Яаарвеотса и държавния регистър на смъртните случаи. Началото на ЕЗР интегрирана система стартира в средата на 2007 г.. Проектът вече има 15 последващи инициативи и проекти (напр. електронна амбулатория) насочена към пълно приложение на резултатите от ЕЗР.

От обществена гледна точка, ЕЗР е проект, чийто успех е не само в техническите или системните иновации, но в професионалния консенсус и общественото одобрение на новите форми на медицинско съхранение и обмяна на данни. Създаването на ЕЗР Съвет през 2007 г. позволява по-ефективни първоначални консултации и координация на проекта от гледна точка права на пациентите и отговорност на медицинския персонал.

Техническа информация

Общ бюджет - € 1,594,941

Съфинансиране от ЕС - € 1,196,206

Публично финансиране - € 398,735

Контакти:

Foundation E-Health

Lastekodu 6a

EE-10113, Tallinn

Eesti

Oliver, Lillepruun

Tel.: +372 694 3939

Fax: +372 507 2619

E-Mail: liver@e-tervis.ee

Web: [Estonian eHealth Foundation](#)

Web: [Digilugu](#)

2.2.2.2. Намаляване на безработицата и насърчаване на заетостта

- **Професионална квалификация и преквалификация, учене през целия живот (адаптивност към пазара на труда)**

Добра практика: Швеция – По-добрата концепция – курсове за дистанционно университетско обучение за заети в МСП

Инициативата “По-добрата концепция” е създадена от три университета в Западна Швеция, които заедно разработват практически курсове за заети в МСП чрез дистанционно обучение. Пет 15-седмични курсове са разработени и проведени общо осем пъти по време на изпълнение на проекта в трите университетски колежа и 14 обучителни центрове с общо 200 участника. Регионът продължава да финансира концепцията, като я разширява и подобрява.

Целта на проекта е да се насърчи по-нататъшното обучение на заети в различни МСП и да се изгради сътрудничество между университетите и предприятията в региона. Екипи от университетските колежи разработиха специализирани курсове на база анализ на нуждите на местните компании, които курсове обхващат: подобряване на автоматизацията, подобряване на икономическите аспекти на предприятието, подобряване на логистиката, подобряване на развитието на продуктите и подобряване на общото продуктово управление. Курсовете са акредитирани по нормалната университетска система и получените точки могат да се зачитат за придобита степен. Участниците се срещат веднъж седмично в местен обучителен център и трябва да предадат проектно задание, свързано с реални казуси, възникнали в техните компании.

Голяма част от проекта заема изготвянето на анализ на нуждите и промотирането на курсовете пред МСП – необходимостта да ги убедят в ползите от участието на техните служители в подобни курсове. Повечето от участниците в курсовете са в средата на 40-те и нямат университетско образование. Поради това, проекта трябва да подкрепя студенти, които не са свикнали да бъдат обучавани.

Иновативността на проекта е фокуса върху нуждите на МСП в разработените курсове и комбинацията от една страна между анализ на потребностите, гъвкавост, наблюдение на изпълнението на проекта и седмичните сбирки в обучителните центрове, и дистанционното обучение от друга.

Проектът се ръководи от три водещи университети. Партньорството им включва и мрежа от обучителни центрове в региона, самият регион и една компания, която участва в пилотното тестване на курсовете.

С 200 участника от 100 компании, преминали 5 курса в 14 обучителни центрове, е постигната общата цел на проекта. По време на тези курсове, университетите развиха и близко сътрудничество с МСП и натрупаха потенциал за бъдеща съвместна работа. Обучението доведе до реални измерими подобрения за МСП. Други 190 заети участват в нови курсове. Регионът продължава да изпълнява проекта и нови разновидности на обученията са въведени.

Основен фактор за успеха на проекта е направеният анализ на МСП, гъвкавостта при провеждането на курсовете и ролята на местните обучителни центрове като посредник между университетите и предприятията.

Техническа информация

Общ бюджет - € 176,470

Съфинансиране от ЕС - € 88,235

Контакти:

Högskolan i Borås

S-501 90, Borås

Sverige

Peter, Kammensjö

Tel.: +46 708 362 666

E-Mail: peter.kammensjö@hb.se

Web: BättreKonceptet

2.2.2.3. Социално включване и други социални дейности

- **Предоставяне на социални услуги на лицата в нужда**

Добра практика: Холандия – Viedome – Подкрепа за възрастни хора да живеят по-дълго в домовете си при получаване на всички необходими грижи

Регионът на Северен Брабант финансира чрез проекта Viedome експериментална подкрепа за възрастни хора или хора с увреждания, които да живеят самостоятелно като им се предоставя дистанционна грижа чрез различни нови технологии. В апартаментите Viedome сега са настанени 150 души в три различни места в региона, на цени по-ниски в сравнение с тези в други подобни институции и домове.

Целта на проекта е да се съчетаят високите технологии с грижите за възрастни хора или хора с увреждания, като им позволи да живеят самостоятелно. Проектът е създаден и изпълнен чрез партньорство между организация с богат опит в областта на грижите за здравеопазването, частна високотехнологична компания и жилищна кооперация.

Разработен е комплексен набор от инструменти и услуги в Viedome, включващи видео домофони и телефони, домашни уреди с дистанционно управление, камери за наблюдение и безопасност и алармени системи. Проектът започна реалното си изпълнение, след като апартаментите бяха напълно оборудвани и свързани към центъра за предоставяне на грижи. Апартаментите се отдават под наем, но не се продават. Те позволяват удобен живот с личните вещи на живущите, като имат и отделна семейна спалня за посетители. Грижите и безопасността на наемателите се осигурява и от медицински екипи и услуги, предоставяни на място и дистанционно. Могат да бъдат предоставяни и допълнителни услуги.

Иновативността на проекта е в партньорството между полу-публични организации и частни технологични компании, които експериментират с нов вид грижи като използват възможностите на новите информационни и комуникационни технологии. Личният живот също е осигурен и защитен, като възрастните хора и хората с увреждания могат сами да контролират честотата на контактите от страна на центъра за предоставяне на грижите.

В края на проекта, 150 души живеят в три центъра Viedome като е планирано построяването на нови апартаменти. Възрастните хора, които живеят в апартаментите на Viedome са доволни и приемат сигурността, която им е осигурена, като същевременно запазват своята независимост. Проектът показва, че предоставянето на подобен вид услуги е достъпно и наистина по-евтино отколкото традиционните институционални грижи.

Техническа информация

Общ бюджет - € 427,550

Съфинансиране от ЕС - € 209,499

Контакти:

Viedome

Postbus 2160

NL-5500 BD, Veldhoven

Nederland

Toon, van de Looy

Tel.: +31(0)40 2 308 570

Fax: +31(0)40 2 308 559

E-Mail: info@VieDome.nl

2.2.3. Базисна инфраструктура от регионално значение

2.2.3.1. Инфраструктура и дейности по опазване на околната среда

- Депа за битови отпадъци, инсталации за преработването им

Добра практика: Гърция – електронно управление на отпадъците (e-waste) – разработка на система за събиране, повторно използване и рециклиране на стари компютри.

Регионът на Атина в Гърция разработи нова система за събиране, повторно използване и рециклиране на стари компютри, която е първата по вида си в Гърция. Регионът разработи интегриран план за електронно управление на отпадъците и необходимото ноу-хау за неговото изпълнение. Създадох се нови работни места за хора от уязвимите социални групи и се повиши обществената осведоменост по отношение на електронните отпадъци.

Проектът е насочен към развитие на интегрирана система за управление на електронните отпадъци в региона на Атина. Той включва общо шест основни дейности:

- Анализ на настоящата ситуация по отношение на управлението на електронните отпадъци в региона на Атина;
- Анализ на съществуващите практики за управление на отпадъците в Гърция и в други региони на Европа;
- Проучване на мнението на потребителите на компютри и търговците на дребно за разработване на система за управление на електронните отпадъци;
- Разработка на схема за управление на електронните отпадъци в Атина;
- Пилотно изпълнение, включващо обучение и заетост на хора с увреждания да работят по разглобяването на компютри;
- Разработка на бизнес план за осигуряване на устойчивост.

Проектът се ръководи от Националния технически университет на Атина, съвместно в партньорство с местните власти, общината, МСП. Това партньорство е иновативно за региона, тъй като включва публичен и частен сектор и университетските среди. Проектът е и първата стъпка за изпълнение на европейските директиви за електронните отпадъци в Гърция. В допълнение, новост за региона е и обучението и осигуряването на заетост на хора с увреждания и от уязвими социални групи.

Проектът постига заложените цели. По време на пилотната си фаза, 248 компютри са събрани, разглобени и рециклирани. Съставен е бизнес план, който доказва печелившата концепция на

подобно управление на електронните отпадъци за период от 10 години. Водят се дискусии между общините за продължаване и разширяване на дейностите по проекта.

Проектът демонстрира, че потребителите често не са наясно с опасните съставки в старите си компютри, но се интересуват от възможността да ги рециклират, като често дори са готови да заплатят такса за покриване на разходите по рециклирането на старите си компютри. Производителите и търговците в региона са по-малко готови да участват в подобно начинание. Важен фактор за успеха на проекта и участието на общината.

Техническа информация

Общ бюджет - € 444,000

Съфинансиране от ЕС - € 355,200

Контакти:

National Technical University of Athens

Laboratory of Mining & Environmental Technology

Iroon Polytechniou 9

Athens

Ellada

Dimitrios, Kaliampakos

Tel.: +30 210 7722211

Fax: +30 210 7722156

E-Mail: mmepmm@central.ntua.gr

- **Контрол върху замърсяванията на въздуха и другите екологични условия в градската среда**

Добра практика: Гърция – INNOMAR – Иновативни методи за устойчиво управление на морските биологични ресурси

Партньорство между морски изследователски организации, местни власти и рибари в Крит въвежда иновативни методи за устойчиво управление на морски биологични ресурси. Неизползваният рибен улов се отглежда в аквакултурни съоръжения и различни бързо развиващи се видове успешно бяха възпроизведени. Партньорите участват в нови регионални предложения за създаването на клъстер за устойчива експлоатация на морските ресурси.

Целите на проекта са за производство на качествени рибни продукти по устойчив начин и повишаване на конкурентоспособността на рибарската индустрия в Крит. Организатор на проекта е Института по аквакултури в пристанището на Хераклион, в сътрудничество с Института по морски биологични ресурси, местните власти на пристанището в Хераклион и Ханя и рибарски съюзи.

Проектът е насочен към преодоляване на два основни проблема: да се използва улова, който не може да бъде продаден и да се развъдят бързо растящи рибни видове. Рибата, която е под пазарните размери се отглежда в аквакултурни съоръжения и развъдници, като се храни с други видове, които също не могат да бъдат продадени. Веднъж щом достигна до необходимата големина за да бъдат продадени те се изтъргуват с рибарите. По време на изпълнението на проекта се постигна възпроизводството на два бързорастящи вида.

Иновативни технологии и методи са прилагани в регионите с есетествени морски ресурси с цел да се запази прехраната и занаятието на рибарския сектор и да се повиши конкурентоспособността му. Създаденото партньорство само по себе си е иновативно тъй като създава връзки между традиционен сектор, био-морски изследователски сектор и местните власти.

Проектът създаде две нови работни места на пълно работно време. Очаква се, ако дейностите се поемат от рибарите, да се създадат и повече работни места в по-дългосрочен период. На база постигнатите резултати, годишната биомаса, която може да бъде произвеждана в южното Егейско море е около 43 млн. тона. Изчислено е, че на третата година от дейността си, инвестициите направени в проекта ще се изплатят и проекта ще стане печеливш.

Възпроизводството на два основни рибни вида е също така огромен успех и поставя Института по аквакултури в челните редици на световните изследователи за възпроизводство на бързо развиващи се видове. Ако се разработи методология за отглеждането на тези видове, което е напълно възможно, пред регионалната икономика ще се разкрият нови възможности за развитие.

Техническа информация

Общ бюджет: € 465,000

Съфинансиране от ЕС: € 260,000

Контакти:

Institute of Aquaculture – Port of Heraklion

Heraklion

Ellada

Nikos, Papandroulakis

Tel.: +30 6932406765

2.2.3.2. Водоснабдяване и канализация

Добра практика: Португалия – оптимизиране на водната станция Сокоридос в Мадейра – оптимизиране на многофункционалността на водната станция Сокоридос за целогодишно използване за производство на вода за обществени нужди, напояване и електричество.

Проектът е насочен към оптимизиране на дейността на водна станция Сокоридос. Това е най-голямата и най-важната хидравлична система за производство на вода за обществени нужди, напояване и производство на енергия в Мадейра. Проектът представлява важна стъпка към процеса на използване на възобновяеми енергийни източници и по-точно с въздушен произход.

Станцията е оборудвана с три генератора от 8 MW и осигурява максимален капацитет от 14 MW. Системата включва 15,5 км свързани тунели (подводни канали) и надземни тръби, както и водоелектрическа централа. Съвместната координация на тази инфраструктура прави възможно прехвърлянето на събраната вода в северната част на острова (която е по-висока и планинска, с чести валежи) към южната част на острова. Водата се използва за напояване, обществени нужди и производство на електричество.

Капацитетът на първоначалното натоварване е ограничен до максимум 7,500 куб.м., което не е достатъчно количество вода, за гарантиране на необходимата енергия.

Empresa de Electricidade da Madeira (ЕЕМ обществената електрическа компания на Мадейра) изпълнява проекта, който превръща ВЕЦ Сокоридос в реверсивна система, като дава възможност да се възползва от предимствата на капацитета си по всяко време на годината, независимо от падналото количество валежи.

Проектът се състои от 4 основни области:

- Строеж на тунела Коавао;
- Строеж на резервоара Сокоридос;
- Реконструкция на тунелите Енкумеада и Канал до Норте;
- Помпена станция на Сокоридос.

Всички тези елементи заедно осигуряват повече вода за публично потребление и напояване. В допълнение, производството на енергия през цялата година е гарантирано дори и в пиковите моменти. Водата се изпомпва обратно в резервоарите, така че да се използва повторно за

производство на енергия. Помпите работят през нощта като съхраняват водата, която се използва през върховите моменти през деня. В допълнение, помпите могат да се свържат и тогава се повишава използването на вятърната енергия, като се произвежда повече възобновяема енергия през нощта. Инициативата, част от проекта на Сокоридос за многофункционално използване на устройствата, представлява не само значителна инвестиция в управлението на регионалните водни ресурси, но и важна стъпка към процеса на възползване от предимствата на енергията от ВЕИ, и по точно от вятърната енергия.

Една от целите на регионалната стратегия на автономния регион на Мадейра е да се осигури устойчиво развитие, което да насърчава социалното и икономическо развитие чрез опазване на околната среда и да доведе до подобряване на качеството на живот. Инвестициите в този проект, който има положителен ефект върху опазването на природните ресурси, имат пряк принос към развитието на икономиката на Мадейра, като осигуряват повече и по-добра енергия.

Техническа информация

Общ бюджет - € 34.7 млн.

Съфинансиране от ЕС - € 17.3 млн.

Контакти:

Instituto de Gestão de Fundos Comunitários

Travessa do Cabido, 16

P-9000-715, Funchal

Portugal

Tel.: +351 291 214 000

E-Mail: info@ifc-madeira.gov.pt

Empresa de Electricidade da Madeira

Avenida

do

Mar e das Comunidades Madeirenses, nº 32

P-9054-523, Funchal

Portugal

Rui, Rebelo

Tel.: +351 291 211 300

E-Mail: rrebelo@eem.pt

Mário, Jardim Fernandes

Tel.: +351 291 211 300

E-Mail: jfernandes@eem.pt

2.2.3.3. Енергийна мрежа

Добра практика: Италия - Enersy'regio – обмяна на добри практики в областта на възобновяемите енергийни източници за местно развитие

Чрез стратегическо партньорство между европейски региони, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) по програма INTERREG IIIC, позволи да бъде разработен “инструмент” за оперативни и тестови решения за повишаване на енергийната ефективност, енергоспестяването и използването на възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) на общинско и регионално ниво. Регионите, които си партнираха в Enersy'regio регионалната рамкова програма са Саксония (Германия), Смаланд мед Ооарна (Швеция), Емилия-Романя (Италия), Крит (Гърция) и граничните, средните и западните райони (Ирландия).

Общата цел на Enersy'regio е да предостави на общинските власти инструменти за насърчаване въвеждането на конкретна енергия и енергоспестяващи дейности, които да допринесат за устойчиво местно развитие. Фокусът върху технологиите за производство на възобновяема енергия в рамките на Enersy'regio, дава възможност на партньорските региони да си сътрудничат и да учат един от друг, като си поделят разходите за провеждането на инициативи в областта на устойчивото местно развитие.

Саксония е координатор на проекта, докато Емилия-Романя, която е предмет на тази практика, се присъедини към Enersy'regio инициативата през 2005 г.. В случая на Емилия-Романя, Enersy'regio предоставя възможността за развитие на пилотни проекти в енергийния сектор и разработването на насоки, които по-късно могат да бъдат въведени в *Piano Energetico Regionale (PER)*, регионална политическа рамка за енергийния сектор (от 2005 г.).

В миналото, регионалните власти на Емилия-Романя са финансирали инициативи, чрез които да предоставят на местните власти инструменти за насърчаване въвеждането на енерго и ресурсоспестяващи мерки. Enersy'regio дава възможност на местни власти да обменят опит и да тестват нови инициативи. Регионалната рамкова програма дава възможност за разработване на подобни инициативи, които ще бъдат включени в *PER* и по-специално в подготовката на *Piano Triennale di Intervento* – три-годишен план за действие към *PER*.

Включените региони са публикували три обяви за набиране на проекти в енергийния сектор. Проекти, фокусирани на развитието на промоционални инструменти: те са базирани на информационни и промоционални дейности в областта на ВЕИ, енергийната ефективност,

обучителни и образователни схеми. Емилия-Романя е одобрила седем проекта от общо тридесет подадени предложения. Тези проекти включват 52 партньора, измежду които частен бизнес, местни съвети, регионални власти и други институции. Например, проекта NETTI е насочен към популяризиране на между-регионалните мрежи за вятърна енергия, отопление на региони чрез ВЕИ (в Смооланд) и топлинни клетки (в Саксония). Пилотни мрежи за биомаса са разработени от ирландските партньори и районите на Емилия-Романя. Схемите дадоха възможност на редица ключови партньори, да споделят добрите практики в други региони и да улеснят свързването им в мрежа.

Техническа информация

Общ бюджет : € 4.69 млн.

ЕС съфинансиране: € 3.00 млн.

Публични средства: € 1.69 млн.

Контакти:

Servizio Politiche Energetiche - Regione Emilia-Romagna

Viale Aldo Moro 44

I-40127, Bologna

Italia

Responsible

Attilio, Raimondi

E-Mail: ARaimondi@regione.emilia-romagna.it

Web: Energy'regio

Добра практика: Испания – Национален център за възобновяема енергия (CENER) – Да осигурим устойчива енергия

Националният център за възобновяема енергия (CENER) е индустриален технологичен център за изследване, разработка и насърчаване на използването на възобновяема енергия в Испания. Неговата цел е да идентифицира, генерира, разпространи и предостави научно-технически познания и услуги с добавена стойност за сектора на производство на възобновяема енергия. Това е възможно чрез сътрудничество между компании, институции и официални организации, които си партнират при популяризирането на развитието на производство на възобновяема енергия на национално ниво, като същевременно подпомагат и позиционирането на сектора в световен

машаб. Целта е да се превърнат в испанския индустриален компетентен център за възобновяема енергия и един от водещите центрове в Европа.

CENER е създаден под формата на фондация наречена CENER-CIEMAT и е управлявана от попечителски борд. Решението за създаването на центъра под формата на частно дружество, въпреки че финансиращите членове или попечителите са всички публични организации, е най-иновативния елемент в CENER. Чрез този модел управленската система на CENER наподобява тази на частните компании, което му осигурява значителна гъвкавост по отношение на икономическите и човешките ресурси.

CENER предлага на сектора на възобновяема енергия богата база с човешки ресурси и технически решения, както и тестови съоръжения и лаборатории. В допълнение към предлаганите услуги, CENER изпълнява и проекти за изследвания и развойна дейност по договори или в партньорство с други национални институции в сферата на фотоволтаиците, вятърните перки, биомасата, слънчевата и топлинната енергия, биоклиматичните технологии, както и в областта на водородните и енергийните електроники. Центърът предоставя подкрепа за НИРД и доставя иновации на компании чрез технологични услуги в качеството си на консултант и чрез управлението и изпълнението на НИРД проекти.

Идеята за създаване на национален център за възобновяема енергия е инициатива на местното правителство на Навара и е в резултат на богатия опит на региона в тази сфера. ЕФРР съфинансира част от първоначалното изграждане, в допълнение към финансирането, осигурено от испанските и регионалните власти, чрез Програмата за региона на Навара, финансирана по Цел 2. Регионът е лидер в областта на възобновяемата енергия на национално ниво, въпреки че целта на създаването на подобен национален център е да се консолидират опита на региона на национално и международно ниво. От самото начало, главната цел е да се постигне висока степен на финансово самоосигуряване чрез фокусиране върху икономически изгодни и доходни дейности и услуги, и да достигне продажни нива от 3 млн. евро през 2004 г.. Центърът изпълнява поставената финансова цел за 2004 г., а другите приоритети са постигнати през 2007 г.. Приходите от сключени договори за НИРД дейности и услуги достигат до 60% от общия годишен бюджет от 12 млн. евро.

CENER в момента е известен център в Испания и е познат в Европа, като получи награда за Най-добро регионално сътрудничество в областта на БЕИ в ЕС през 2003 г. в рамките на кампанията на ЕК за "лелящ старт". Центърът е изпълнявал дейности в различни европейски страни както и в Китай, Доминиканската република и Тунис. НИРД дейностите днес съставляват 30-40% от всички дейности на CENER. Центърът издава и ENAC (националната акредитационна служба) акредитации и сертификати в различни области като фотоволтаични модели и компоненти, полевни тестове на вятърни генератори, лабораторни тестове за термални колектори. CENER издава и стандартизационни сертификати за вятърни генератори в Испания, в резултат на сътрудничеството си с независими международни сертификационни структури като Det Norske Veritas. В момента се строи нов изпитателен център за сертификация на вятърен турбинен ротор. В този смисъл, трябва

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

да се отбележи, че CENER е много навременно осъществен проект, тъй като възобновяемите източници достигнаха голямо развитие именно в годините след създаването на центъра.

Техническа информация

Общ бюджет: € 46.44 млн.

Съфинансиране от ЕС: € 2.8 млн.

Публични средства: € 28.1 млн.

Частни средства : € 15.54 млн.

Контакти:

CENER

C/ Ciudad de la innovación

E-31621 Sarriguren, Navarra

España

Director General

Juan, Ormazabal

Tel.: 0034 948252800

Web: [The National Renewable Energy Centre \(CENER\)](http://www.cener.net)

2.2.3.4. ИКТ мрежи и услуги

Добра практика: Великобритания – Actnow (Действай сега) – преобразуване на бизнеса в Корнуел чрез осигуряване на широколентови комуникации

Actnow е неправителствена организация на партньорски принцип, насърчаваща икономическото развитие в региона на Корнуел (югозападна Англия) чрез използването на широколентови информационни технологии. Проектът на стойност 20 млн. паунда (около 30 млн. евро), съфинансиран от ЕФРР е първото широколентово партньорство установено във Великобритания между публичния и частния сектор през 2002 г.. Той дава началото на промяна в бизнес модела използван за подкрепа на разпространението на широколентовите връзки във Великобритания. Инициативата е използвана като модел за други английски региони и предоставя възможност за

тестване на редица други инициативни под-проекти, подкрепящи ИКТ разпространението в Корнуел.

Първоначалните цели на проекта са да се разпространят широколентовите връзки в Корнуел, да се насърчи бизнес развитието, да се насърчат нови ИКТ бизнеси, както и да се увеличи ефекта от увеличаващата се конкурентоспособност и да се привлече повече бизнес инициатива в Корнуел.

Първата задача на проекта е да се стартира процеса на подмяна на местните телефонни станции с широколентови в 12 от общо 100 станции на британския телеком в Корнуел и островите Сили. Това осигури първоначално покритие от около 50% от бизнесите. Инфраструктурната дейност е комбинирана с подкрепа на местния бизнес в адаптирането на информационните технологии и развитието на електронни бизнес модели и умения. Бизнесът е насърчен да се “абонира” за Actnow, за да има достъп до финансовите стимули, да се свърже с широколентовите връзки, да получи експертен съвет и редица други подкрепящи услуги.

Към края на 2007 г. 9500 бизнеса използват широколентови технологии, повече от половината от първоначалните цели и като цяло, повече от 50% от бизнеса в Корнуел и островите Сили са абонирани към Actnow. Планът за изпълнението му се разрасна и се насочи към привличане на повече абонати – бизнес и самонаемащи се хора, които по правило са по-устойчиви към технологиите, отколкото първите абонати. Постигнати са и измерими икономически ефекти, като около 3500 работни места са осигурени в резултат на изпълнението на Actnow и brutния вътрешен продукт на Корнуел и на островите Сили е достигнал до 95 млн. паунда годишно.

Моделът на Actnow е първият подобен, продиктуван от конкретни нужди, и е споделен риск между публични и частни организации. Британския телеком трябваше да управлява проекта с цел да създаде търсенето, което да оправдае инвестициите. Корнуел Ентърпрайз бяха нетърпеливи да доставят широколентовата връзка в региона. Заедно те трябваше да създадат подходяща обстановка, в която хората разбират и търсят широколентови връзки за собствено потребление. В резултат на това ориентирано към търсенето предлагане, широколентовата връзка в Корнуел е по-бърза отколкото във всяка друга част на страната. Actnow остава и позната марка за доставка на подкрепящи услуги и ще продължи да се развива в зависимост от нуждите на бизнеса. Британския телеком развива подобни модели и в други региони на страната.

Техническа информация

Общ бюджет - € 30,000,000

Съфинансиране от ЕС - € 12,600,000

Обществени средства - € 2,400,000

Частни средства - € 7,200,000

Контакти:

Actnow - Cornwall Enterprise

New	Technology	House
Tolvaddon	Energy	Park
Tolvaddon		

UK-TR14 OHX, Camborne

United Kingdom

Nigel, Ashcroft

Tel.: +44 800 800 935

Fax: +44 1209 722875

E-Mail: info@actnowcornwall.co.uk

Web: [Actnow broadband Cornwall](#)

Добра практика: Португалия - Porto Digital – по пътя към общество, базирано на знанието

Проектът Porto Digital, съфинансиран от ЕФРР е насочен към разширяване използването на интернет от гражданите на Порто. Той се стреми да повиши качеството на образованието, главно чрез увеличаване използването на ИКТ на всички нива на образованието, намаляване на бюрокрацията и повишаване на ефективността на градския съвет, намаляване на броя на броя на хората, които не ползват интернет, главно тези със социални проблеми, и допринася за подобряване качеството на живот в градските региони за населението, работниците и туристите.

За да постигне тези цели, Porto Digital изпълнява редица допълващи инициативи от януари 2005 г. до юни 2007 г., а именно:

- Изграждане на широколентова мрежова структура, базирана на 93 км оптични фибри и няколко ареали за безжична комуникация;
- Развитие на интерактивни уебсайтове на различни теми като заетост, култура, туризъм, социална подкрепа и недвижими имоти;
- Дейности за електронно правителство, в частност онлайн услуги за градския съвет;
- Създаване на места за свободен интернет достъп на обществени места;
- Отдаване под наем на компютърно оборудване за училища и социални институции на ротационен принцип;

- Набиране и разпространение на информация за заетост, образование и теле-работа в град Порто.

Porto Digital има четирима основни изпълнители: Градския съвет на Порто, португалската бизнес асоциация, университета в Порто и компанията Porto Light Rail. Тези партньори решиха да създадат неправителствена асоциация, наречена Асоциация Porto Digital, която изпълнява проекта. Заедно с четиримата изпълнители, още 33 други партньори се присъединиха към проекта и са отговорни за няколко дейности в 10 под-проекта на Porto Digital. Тези партньори включват институции за висше образование, компании за обучение, бизнес асоциации, музеи и други културни институции, компании за информационни технологии и мултимедиа, държавни агенции, изследователски организации, финансови институции, организации за социално включване и агенции за регионално развитие.

Днес широколентовата връзка покрива около 55 места, включително помещения на местни, регионални и национални администрации, музеи и културни организации, обществени библиотеки, градски парк, основни училища, висши училища, университетски съоръжения и търговски камари. Широколентовата инфраструктура е изградена за да гарантира географско покритие в по-голямата част на града. През 2008 г. и 2009 г. при наличие на достатъчно оборудване се предвижда да се свържат още 213 нови места.

Сега достъпът до интернет е възможен за повече хора, включително млади хора, по-бедните общества и хората с физически и ментални увреждания (чрез осигуряване на специализиран софтуер и хардуер). Създаден е ресурсен център с цел осигуряване и разпространение в училищата на около 150 компютъра, 100 лаптопа, 100 интерактивни табла, 15 видео камери, 45 цифрови камери и 12500 списания за ИТ. През първите девет месеца на 2008 г. ресурсния център подкрепя инициативата на градския съвет на Порто и в 50 училища са поставени 100 интерактивни табла, както и допълнителни помощни бюра и тренинг услуги за около 500 учители из целия град.

Проектът предоставя информация на заетите, обучение, създаване на компании, електронно обучение, теле-работа както и услуги в едно място – сградата “Град на зетостта”. В резултат, градския съвет на Порто има нови електронни услуги като онлайн услуги за гражданите и електронна тръжна система, както и Интранет за вътрешни услуги за града. Цифровата карта съдържа местоположението и информация за най-интересните културни места в Порто. Картата е създадена през 2007 г., но поради интереса 13 други градски съседни, заедно с градския съвет на Порто, създадоха Градската зона на Порто (1,575 км² и 1,6 млн. население), пускането ѝ е отложено за 2008 г. за да се включат и останалите градове.

Електронна прототипна система е създадена да представя недвижими имоти в реално време по интернет, което се вярва, че е първата система от такъв вид в света. Проектът Porto Digital демонстрира как критичната маса може да бъде предпоставка за успеха на иновативните регионални проекти. Чрез събирането заедно на много партньори и ресурси, проекта успява да реализира голям брой дейности с видим резултат за града и неговите граждани.

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Техническа информация

Общ бюджет - € 9,127,000

Съфинансиране от ЕС - € 4,107,150

Публични средства - € 2,738,100

Частни средства - € 2,281,750

Контакти:

Porto Digital Association

Rua das Flores 152

P-4050-263, Porto

Portugal

Project Director

Alexandre, Sousa

Tel.: +351 223 392 360

Fax: +351 223 392 369

E-Mail: avs@portodigital.pt

Web: Porto Digital

2.2.3.5. Развитие на пътната мрежа и транспортна инфраструктура

○ Градски транспорт

Добра практика: Германия – управление на транспорта в среден по големина град

Юскирхен е немски град (56 000 население), разположен на 40 км югозападно от Кьолн. През 1995 г. градът стартира нов подход за подобряване на градския транспорт чрез въвеждането на абсолютно нова местна система за автобусен транспорт и интегрирайки я със системата за управление на паркирането.

Преди 1996 г. Юскирхен няма обществена транспортна мрежа. Има само една местна линия, която пътува 6 пъти на ден от крайградската част до центъра на града. С разрастването на града за последните 10 години наличния транспорт е недостатъчен. През 1995 г. градския съвет решава да проучи възможностите за подобряване на местния публичен транспорт. В резултат е въведена напълно нова градска автобусна система. През ноември 1995 г. компанията Stadtverkehr Euskirchen GmbH (SVE) е основана като 100% субсидия на града. Портфолиото на компанията включва:

- Организация и изпълнение на градска автобусна система;
- Управление на парковите гаражи (градски многоетажни паркинги);
- Управление и предоставяне на услуги в полза на града в сферата на паркирането (машини за билети, предоставяне на помещения за паркиране).

Разписанието на мрежата е структурирано на 20-минутни интервали в пиковите часове и 30-минутни интервали в другите часове и 2 допълнителни линии като разклонения във вечерните часове и неделите. Повечето от домакинствата и бизнеса (около 90%) са в обсега на 30 м от автобусна спирка. Всички превозни средства, спирки и устройства са проектирани с корпоративен дизайн на SVE. В автобусите почти няма реклами. Всяко превозно средство има климатик и машина за билети в него. Автобусните спирки в Юскирхен са модерно оборудвани. Всички 265 спирки имат специални информационни панели с времеви графици, тарифна информация и мрежова карта.

Градската автобусна система е интегрирана в тарифната схема на голямата Кьолнска област, което подпомага за безпроблемното пътуване с градски и други видове транспорт. Въпреки, че SVE е градски транспортен оператор и управлява обслужването, продажбата на билети, оперативния контрол др. компанията не притежава собствени автобуси. Дейността на автобусите е предоставена на външна компания на договорна основа.

Основните фактори за успеха на автобусната система на Юскирхен са:

- Нова система с график с кратки интервали и надеждност;
- Нови комфортни автобуси и нова автобусна инфраструктура;
- Атрактивна тарифна система.

Интегрирането на градската автобусна система и други градски транспортни въпроси (паркиране) може да се разглежда като успешен подход. Опитът показва че търсенето на градски автобусни системи има определен капацитет и лимити. Но увеличаването на честотата на интервалите, няма да доведе до забележимо увеличаване на броя на пътниците. Затова и честотата е адаптирана и предлага баланс между търсенето и наличните средства, с които разполага общината.

○ **Летища**

Добра практика: Великобритания – моторизирани стълби намаляват ръчното транспортиране

Ливърпулското летище “Джон Ленън” е идентифицирало проблем с ръчното транспортиране, свързани с подвижните самолетни стълби, произведени от компания наречена Airgate. Стълбите са изтегляни до самолета, за да могат пътниците да се качват и слизат. В този случай, багажно камионче докарва стълбите на 3-4 метра от самолета. След това те се разделят и двама понякога трима души персонал ръчно избутват стълбите през останалото разстояние до самолета. Измерено е че, че силата необходима да се избутат стълбите надвишава 700 нютонa, което значително надхвърля правилата за ръчен труд, които фиксират максимална допустима сила от 200 нютонa.

Не е открито готово решение за проблема. Предложението е насочено към моторизирани електрокари, които се използват за преместване на големи фургони и каравани. Една от тези машини е закупена от летището и адаптирана за нуждите при преместване на по-малки стълби. Прикачването на стълбите се контролира от подвижно устройство, задвижвано с кабел и мотор. Дистанционния контрол без кабели се отразява на други превозни средства, които се движат наоколо и улавят сигнала на стълбата. Цената за закупуване на подобно адаптиращо устройство е 800 лири.

Досега тези устройства са прикачени към две по-малки стълби и работят успешно. Батериите трябва да се зареждат през нощта като самите стълби се вкарват в скалдовете за зареждане. По-големите стълби продължават да се проблем, защото са твърде огромни за да влязат в складовете, а навън няма как да бъдат заредени. Отделянето на батериите за зареждането им изисква допълнителен ръчен труд и съответно поражда риск. В момента летището търси решение за този си проблем, с цел да обърне всички стълби на електронно управление.

○ **Мултимодален транспорт**

Добра практика: Испания - SIVR: Пътническа информационна система

Обществените власти, обществената транспортна компания и местна високотехнологична компания в Гран Канария разработи прототип на Пътническа информационна система. Физическият елемент на проекта позволява пасивни консултации и активно планиране на вътрешно-островния трафик и осигурява терминал за служителите на компанията от наземния транспорт. Разработеният софтуер съдържа ядрото на интер-модалните вътрешно-островни информационни системи за трафик.

Проектът е разработен като част от средносрочната политика на Канарските острови за увеличаване приложението на ИКТ при интегрираното управление на обществения транспорт в

комбинация с дългосрочната стратегия на региона за подобряване на обществената транспортна система за вътрешно- и външно – островна мобилност. В допълнение, разпространението на резултатите ще доведе до увеличаване и по-ефективно използване на обществения транспорт на Канарските острови, и ще подпомогне за популяризирането на района, по-доброто използване на наличната енергия и намаляване на шума и замърсяването на въздуха.

Проектът финансира дизайна, разработката и тестването на прототипно устройство, което предоставя информация на пътниците. Проектът се състои от няколко стъпки за разработка на софтуер и тестване на връзката като терминал за наземните транспортни агенти и свързвайки ги с данните от офиса им. В един по-късен етап и след преминаване на редица изпитания, прототипа трябва да бъде интегриран в транспортната мрежа на Гран Канария и трябва да се превърне в сърцевината на интер-модалната транспортна концепция на островите.

Технологичната иновативност на проекта се състои това, че разработката на софтуера комбинира сигурна вътрешна обмяна на данни с достъпна, обществено ориентирана информация. За включените компании проекта означава увеличаване на опита с нови технологии, които те се надяват да могат да използват за други търговски дейности. Спонтанно, проекта се насочва и към експериментиране с предоставянето на различни видове информация (транспорт, туризъм, търговски реклами и др.) и различни видове трансмисии (GSM, PDA, on-screen), което означава че много компании и пътуващи могат да използват нов начин за достъп до информация, включително хора с увреждания, тъй като устройството е адаптирано за техните нужди.

Инициативата на проекта идва от обществените власти, но включва финансово участие и ангажираност на транспортните компании и технологичните предприятия. Основен елемент е търговската устойчивост на проекта, тъй като проспекта за дългосрочна печалба на транспортните компании е изчислено като най-подходяща за тяхното участие. Управляващият борд успя да заинтересува различни компании за дългосрочен период, от които острова и общинските власти и накрая обществото да извлече ползи без да очакват никакви значителни инвестиции.

Техническа информация

Общ бюджет - € 173,184

Съфинансиране от ЕС - € 138,547

Контакти:

Desarrollos y Sistemas Informáticos Canarios S.L. (DESIC S.L.)

C/ Camelia, 15 – 17 (Urbanización Las Torres)

E-35010, Las Palmas de Gran Canaria

España

Tel.: +34 928 37 40 26

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Fax: +34 928 37 40 28

E-Mail: desic@desic-sl.com

Viceconsejería de Industria y Nuevas Tecnologías (Gobierno de Canarias)

Dirección General de Telecomunicaciones y Sociedad de la Información

Avda de Anaga, nº35 Edf
Usos Múltiples I, Planta 8

E-38075, Santa Cruz de Tenerife

España

Dirección General de Telecomunicaciones y Sociedad de la Información

Eugenio, Aznar Vallejo

Tel.: +34 922 47 65 04

E-Mail: eugenio.aznarvallejo@gobiernodecanarias.org

Заклучение

Структурите на гражданското общество чрез НПО са естествен и задължителен участник в планирането и програмирането на политики на национално, регионално и местно ниво. Включването им в разработване и прилагане на политики е двустранен процес на партньорство между администрацията и НПО сектора. Най-общо ролята на НПО може да бъде описана като:

- участие в процеса на планиране и програмиране;
- участие в процеса на прилагане на политиките и взетите решения;
- участие в контрола на изпълнението на политиките и взетите решения.

НПО играят съществена роля най-вече в процеса на планиране. В много случаи те имат решаващ принос за разработването на плановите документи, като на практика прилагат принципа на участие и партньорство между всички заинтересовани страни. По-конкретно неправителствените организации могат да бъдат полезни в няколко основни области, а именно:

Подпомагане на процесите на планиране и реализация на конкретни инициативи:

- активно участие в процесите на *дългосрочно планиране* на всички нива - общинско, областно, регионално;
- организиране на *публични обсъждания на плановите документи* и идентифициране на конкретната роля и отговорност на всеки един от партньорите;
- *активно участие в изпълнението на проектите* (подготовка на тръжни документи, подписване на договори и реализация) и изграждане на капацитет за мониторинг и оценка;
- изграждане на капацитет за *маркетинг на конкретните проекти*, отразени в плановите документи, с цел привличане на средства и формиране на обществеността-частни партньорства.

Участие в законодателния процес:

- *сравнителни анализи за успешни практики* от страни-членки на ЕС в различните аспекти и етапи на планиране и изпълнение на регионалните политики;
- *дискусионни форуми* с участието на всички заинтересовани страни (представители на всички нива на управление, депутати, социални и бизнес партньори, НПО и донори);
- *поддържане на работни контакти с Европейски структури*, активни в процеса на регионалното развитие;

- *участие в експертни групи* за подготовка на законодателни промени и процедури за прилагането им;
- *организиране на обществени обсъждания* за възможни законодателни промени;
- *подготовка и разпространение на коментари на нови нормативни актове*, подпомагащи бързото им и качествено прилагане;

Информационно осигуряване:

- *информационни кампании* за повишаване на общественото разбиране за целите, същността и процеса на регионално развитие и ползването на структурните фондове на ЕС и формиране на нагласа за активно участие на всички заинтересовани партньори;
- *изграждане на мрежа от специалисти*, ангажирани в процеса на евроинтеграция на всички нива, за непрекъснат обмен на информация за актуални промени, потенциални възможности, положителен опит и трудности при реализацията на програми и проекти;
- *идентифициране на съществуващи НПО или бизнес организации*, които да поемат ролята на информационни звена, интегрирани в национална информационна мрежа;
- *ползването на WEB страниците и информационните бюлетени на НПО* за максимална информираност, която ще осигури равнопоставеност на всички потенциални кандидати в достъпа им до ресурси и ще повиши доверието на местните “актьори” в намеренията на субектите, администриращи различните програми;
- *подготовка на тясно специализирани издания в областта на регионалното развитие*, подготвени от експерти, работещи в съответната област и навременното разпространение на тези издания до широка аудитория, за която тази информация представлява интерес.

Подобряване на административния капацитет:

- *участие в подготовка и предоставяне на обучителни модули*, насочени към формирането на практически умения най-вече за представителите на социалните и бизнес партньори;
- *разработване на наръчници*, базирани на казуси за практическо приложение;
- *подпомагане процесите на международно сътрудничество* на ниво общини и области за трансфер на ноу-хау в процеса на Евроинтеграция и ползване на структурните фондове;
- *демократизация на процедурите* на работа на различните съвети, комисии и други структури, ангажирани в регионалната политика.

В заключение, ефективното участие на НПО сектора в европейските страни в процесите на планиране и прилагане на политиките за развитие е основано на следните предимства:

- Избягване на конфликти на интереси;
- Висока представителност на НПО сектора и трайна връзка с местните общности и бизнеса;
- Високо консолидиране на НПО сектора и съответно - постигане на общо съгласие за създаването на единно представителство;
- Наличие на подходящи механизми за номиниране и подбор на регионалните експерти и избягване на свързаните с това потенциални конфликти;
- Висока ангажираност и воля за сътрудничество от страна на публичната администрация на национално, регионално и местно ниво;
- Висок експертен капацитет на НПО сектора.

Погледнати през призмата на българската ситуация, две предпоставки са особено важни за подобряването на участието на НПО в процеса на планиране и изпълнение на регионалните политики. Съществен проблем е по-ниската степен на организираност на сектора в България в сравнение със старите страни членки, особено когато става дума за формиране на единни позиции и защита на общи интереси. Това заедно с укрепване на връзката на НПО с реалните проблеми на местните общности са основните насоки, в които трябва да се набляга в бъдеще, за да се засили ролята на неправителствения сектор във всички сфери на формиране и изпълнение на регионални политики.